

תמצית
מסכת נדה

תמצית מסכת

נדה

סיכום של דברי הגמ' , בצורה מסודרת וברורה,
מועיל לחזרה ולבהירות הסוגיות.

תמוז התשע"ה

מודיעין עילית

ניתן להשיג חוברות "תמצית" גם על מסכתות-
ברכות, מסכתות סדר מועד, יבמות כתובות נדרים ונדה.
וכן תמצית המקרא, ותמצית נ"ך (חלקי).
ותמצית ספרי מוסר (שערי תשובה, מסילת ישרים, נפש החיים, וחזו"א אמו"ב).
נקודות מכירה בירושלים, בני ברק, ומודיעין עילית. לפרטים 0527692282

מידי חודש יו"ל חוברות סיכום על הגמ' הנלמדת לפי סדר הדף היומי,
ועל משנה ברורה לפי סדר מבחני "דרשו", ניתן לקבל חוברות אלו
בדואר (תמורת דמי משלוח) או במייל
tamtzissas@gmail.com

בחסות "דפוס איכות" המרכז להדפסת חוברות
וקונטרסים. משלוחים לכל רחבי הארץ.

1599-529100

כל הזכויות שמורות

נכתב לפום ריהטא בסדר לימוד דף היומי

הערות ותיקונים יתקבלו בברכה

לפרטים- 0527692282

מכתב מת"ח אחד:

תמוז תשע"ה

חיזוק לידיעת גמרא בע"פ

יקירי...

הנה הגרי"ס, אור ישראל מסלנט, בספר אור ישראל, מאמר כ"ז, כתב מאמר נפלא אשר כל בן תורה, החפץ לעלות במעלות התורה והיראה, חייב ללמדו, כי ממנו נקח לעבוד את ד'.

בו מבואר, כי חובת כל איש מישראל, ללמוד תורה, ולדעת התורה. שני חיובים שונים, אשר כל חיוב הוא חיוב לעצמו, ושני החובות הללו מתחברים כאחד, לעשות רצון אבינו שבשמים.

והגרי"ס מבאר בהרחבה, כיצד יקיים האדם חובות אלו באופן הטוב ביותר, ואנו נעיין רק בשרש דבריו...

וזה לשונו שם -

הנה במצוות תלמוד תורה, יש בזה שני ענינים, א' לימוד התורה, ב' ידיעות התורה. מצות לימוד התורה, הוא מן הכתוב והגית בו יומם ולילה, וכמש"כ הרמב"ם, והטור, וש"ע, בריש ה' תלמוד תורה וז"ל, כל אדם מישראל חייב בת"ת כו', שנאמר והגית בו יומם ולילה, ע"ש.

והנה למצוה זו של לימוד התורה, כל מה שלומד מקיים המ"ע והגית בו יומם ולילה, הן מקרא, או משנה, גמ' הלכות ואגדות, שכולן נתנו למשה מסיני, וכמו שהאריך בזה בס' נפש החיים שער ד' פ"ו ע"ש, ואף שלא יוכל לפסוק דין מתוך מקרא, או משנה, וכש"כ מן אגדה, בכ"ז יוצא ידי מצות לימוד התורה.

עכ"ל הצריך לענייננו,

ומאריך שם מאד בדברים נפלאים, כיצד יקיים האדם שני חיובים אלו, הידיעה והלימוד, בדברים נפלאים.

והנה ראוי לכל בן תורה, העוסק בתורה בעיון הראוי, בשמיעת שיעורים, ובעמל ההבנה, לשים עיניו ולבו, גם על ידיעה רחבה בידיעת הש"ס כפשוטו. תחילה ידיעת המסכתות הנלמדות בישיבה, ואח"כ שאר המסכתות, וידיעה היינו ידיעה ברורה, כמעט כלשון הגמרא.

והנה ידיעה זו אינה נקנית בהבטה בעלמא, אלא בשינון פעמים רבות, כמבואר בגמרא, "תנא מיניה ארבעין זמנין..." או כמבואר בגמרא, "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

ואם יאמר האומר, הרי אנו זקוקים לזמן רב להעמיק בסברה, להעמיק בהתבוננות בדברי ראשי הישיבה, בודאי אמת, נכון הדבר, כי יש לעמול עמל רב, בהתבוננות, ובדבוק חברים, ובבקשה מהראש ישיבה, והרמ"ם, לבאר את עומק הדברים, ולהעמיד הדברים על מכונם.

אבל יש צורך לקבוע זמן, לשינון הגמרא פעמים רבות, כי ידיעת הגמרא, המשא ומתן בגמרא, ושינון לשון הגמרא, הוא הכרח נוסף, חובה רבה עד מאד. ויש מקום בראש, לקיים שני חובות אלו, כמבואר בדברי הגרי"ס הנ"ל, כי חובת האדם לדעת הגמרא, ולהבין דיני התורה.

וזה לשונו שם,

אולם הגדר השני במצות ת"ת, הוא ידיעות התורה, והוא מה שאמרו חז"ל בקידושין (דף ל), ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך, שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד, שנאמר אמור לחכמה אחותי את, ואומר קשרם על לוח לבך כו', ואומר חציך שנונים כו', ופרש"י יהיו מחודדים בפ"ך, חזור עליהם ובדוק בעומקם, שאם ישאלך אם לא תצטרך לגמגם כו', אמור לחכמה אחותי את שתהא בקי בה כאחותך שאסורה לך ע"ש.

יסוד המצוה הזאת כולל שני פרטים, א' הידיעה לרכוש לו הבקיאות בכל חלקי התורה, שיהיה תלמודו שגור בפיו, ב' הוא היכולת, להתחכם בתורה לחדד השכל, לשננו ולהישירו, שיוכל לישא וליתן במלחמתה של תורה, ולעקור הרים בפלפולו. ושתי אלה כינו חז"ל, בשם סיני ועוקר הרים.

הנה ביאר לנו הגאון והצדיק הגרי"ס זצ"ל, כי ידיעת התורה, הוא הידיעה בכל חלקי התורה... וההבנה להבין גדרי הדברים.

א"כ מבואר יוצא מפי הגאון, כי שני אלו יהיו לנגד הלומד תמיד, לדעת ולהבין, והנה תחילת הידיעה הוא הגמרא, כי הוא שרש ויסוד תורה שבע"פ, כי הוא ביאור המשניות, שהם הם ראשית העיקר התורה שבע"פ.

ועל זה בא חובת ההבנה, לידע ולהבין, את ישרות חיובי התורה.

ודע יקירי,

כי ההרגל בשינון דברי הגמרא, יש בו תועלת לכמה נושאים. א. לידיעת הגמרא, כי ידיעת הגמרא נקנה בחזרה ושינון. ב. הרגיל בחזרה ושינון, מרבה במצות לימוד התורה.

ג. יש לדעת ברור, כי המרבה בשינון הגמרא, מרבה בהבנת התורה, כי הבנת התורה הוא הבנת דברי האחרונים, המבארים דברי הראשונים, המבארים דברי הפוסקים, המבארים דברי הגמרא, שהוא תורה שבע"פ, בו מבואר התורה שבכתב, מאמר הבורא בקיום המצוות.

ואם יאמר לך אדם, שהלומד הרבה גמרא, נעשה שטחי, אמור לו כי מדברי היצר הוא, כי ריבוי הגמרא אינו מרחיק מהבנת התורה, אלא מקרב... כי הבנת התורה אינו הבנת השכל החיצוני, אלא הבנת השכל, אשר קבל את ההבנה מלימוד התורה, ועל כן כל לימוד גמרא מחזק את ההבנה...

ואם ירפה אותך היצר בטענה, כי אין לך כח הזכרון, ולא יעלה בידך לזכור דברי הגמרא, אל תשמע לו, כי כל אדם יש לו כח הזכרון לזכור את אשר חפץ לזכור...

אם תִּבְקֶשׁנָה כִּכְסָף. (משלי ב, ד).

בקשת הכסף הוא ההכרה, כי הם חיי האדם. חייב האדם לדעת, כי ללא ידיעת התורה, אין לו חיים כלל. חייב האדם לדעת, כי ללא ההבנה בתורה, ידיעתו בתורה ידיעה קלושה היא. חייב האדם לדעת, כי הבנה ללא ידיעה, הבנה קלושה היא...

וְכַמְטוּמוֹנִים תַּחֲפֹשְׁנָה. (שם)

בחיפוש המטמונים לוקח זמן ממושך עד גילוי המטמונים, ויש אשר עמלים זמן ממושך, ורק אחר זמן רב רואים התחלה של מטמון, אבל אחר המשך הזמן מתגלה המטמון, והוא שלל רב...

בין בידיעת התורה, ובין בהבנת התורה, לא ניכר הפירות, רק אחרי זמן ממושך.

המתמיד בעבודה, ובצורה הראויה, היינו עמל בהבנה, מתוך שמיעת דברי רבותינו ראשי הישיבה, והרמ"ם, והעמל בספרי האחרונים, והראשונים, הוא יזכה להבנת התורה.

העמל בידיעת התורה, בחזרה ושינון פעמים רבות, ואף שאינו רואה לפניו את כח זכרונו, ואף שאינו רואה את בהירות הסוגיות - כי מה שאינו מבורר בפעם הראשונה, יבואר ויבורר בהמשך - יראה בהמשך, את המטמונים היוצאים מתוך ריבוי החזרות, ויצרפו מטמוני הידיעה, למטמוני ההבנה.

והנה אמרו חז"ל "דברי תורה קשה לקנותם ככלי כסף, ונוח לאבדם ככלי זכוכית" (חגיגה ט"ו.), על כן יש להכיר, כי העבודה הזאת עבודת האדם לכל חיי העוה"ז, והוא ההכנה הראויה לחיי העוה"ב.

"כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה"...

דאין כאן אלא חדא לריעותא, אבל במקוה הטומאה ודאית משום תרתי לריעותא.

היה מפריש תרומה על חבית יין ומצא שהחמיץ היין הרי ההפרשה בספק מלבד ג' ימים הראשונים, (לריו"ח ג' ימים שלאחר בדיקה ודאי יין ואח"כ ספק, לריב"ל ג' ימים אחרונים ודאי חומץ והשאר ספק), וזה לשיטת ר"ש שחולק בחבית על תרתי לריעותא, אבל לרבנן אין ההפרשה חלה משום תרתי לריעותא, חזקת טבל והרי חומץ לפניך.

ג. מחלוקת ר"ש ורבנן - מה שאמרנו שבמקוה ודאי טמא בתרתי לריעותא זו שיטת רבנן, אבל ר"ש סובר שברה"ר טהורות וברה"י ספק, טעמא דר"ש שמטהר ברה"ר משום דגמור מסוטה שטהורה ברה"ר, ומ"מ ברה"י מטמא רק מספק משום דליכא רגלים לדבר כמו שיש בסוטה, לרבנן לא דמי לסוטה ברה"ר משום דסתירה לא שייכת ברה"ר, וטמא משום תרתי לריעותא, (ר"ש לית ליה טעמא דהרי חסר לפניך וליכא תרתי לריעותא - תוס').

טעם נוסף לר"ש משום דמדמה ספק טבילה למקרה שיש ספק נגיעה בטומאה, ולרבנן לא דמי דשם יש חזקת טהרה וכאן יש חזקת טומאה.

שרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שעת הכיבוד או הבדיקה, להלל ניחא שהרי גם באשה טמאה למפרע, לשמאי צ"ל שאף שבאשה דיה שעתה המבוי מטמא למפרע, משום דשרצים דמבוי ושרצים דעלמא הוי תרתי לריעותא, או שטעמא דשמאי באשה כדלקמן משום הרגשה או משום דכותלי בית הרחם לא מעמידים דם, וטעמים אלו לא שייכים במבוי.

ג' טעמים נוספים לשמאי

הרגשה - טעם נוסף לשמאי שאין האשה מטמאה למפרע משום שאשה מרגישה ביציאת הדם, ואפי' אשה ישנה מרגישה ומתעוררת, ולפי זה שוטה מטמאה למפרע, וכן בכתמים מטמאה למפרע כיון שאין במה

מסכת נדה:

שמאי:

ב. טומאת אשה למפרע -

אשה שראתה דם ואין אנו יודעים מתי הגיע הדם, ונגעה בטהרות קודם מציאת הדם, לשמאי אינה מטמאה אלא משעה שראתה, להלל מטמאה משעת הבדיקה האחרונה שעשתה ואפי' ימים הרבה קודם, לחכמים מטמאה מעת לעת קודם מציאת הדם, או אם עשתה בדיקה בתוך מעת לעת מטמאה מזמן הבדיקה האחרונה שעשתה, ואף אם היתה זו בדיקת תשמיש.

לענין ספירת ימי נדה או זיבה לכ"ע אינה מונה אלא משעה שראתה.

אשה שיש לה וסת קבוע אפי' היתה עסוקה בטהרות ופרשה וראתה דם אינה מטמאה למפרע לכ"ע.

טעמא דשמאי דאמרינן דיה שעתה משום חזקת טהרה של האשה, וטעמא דהלל שמטמא משום שעלולה היא לראות, עוד טעמים יבוארו להלן.

ב. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל הטהרות שטבלו בו טמאים למפרע, ושאני מאשה שראתה דם שלשמאי טהורה, כיון שבמקוה יש תרתי לריעותא, גם חזקת טומאה לכלים וגם חזקה דהשתא דהרי המקוה חסר לפניך, וזה עדיף מחזקה דמעיקרא שהיה המקוה מלא, אבל באשה אין תרתי לריעותא שהרי אין לה חזקת טומאה, ומהאי טעמא גם להלל אף שבאשה שראתה דם אין שורפין את הטהרות

אופן ג' - מודו באינה מכוסה ופליגי במכוסה ותשמישתה ע"י כיסוי, ואשה חשובה כאינה מכוסה כיון דשכיחי בה דמים.

אופן ד' - מודו בזוית קופה כשנמצא השרץ בזוית הקופה באותו מקום, ופליגי בזוית בית כשטלטלה לקופה לזוית אחרת, לריו"ח מחזקינן טומאה ממקום למקום, וחיישינן שהיה בה השרץ גם בזוית הקודמת, לחזקיה אין מחזיקים טומאה ממקום למקום ואמרינן דהשתא נפל בה השרץ.

לחכמים כל הטומאות כשעת מציאתן לקולא ולחומרא, וע"כ בנגע באחד בלילה ולמחר מצאו מת טמא, דתלינן שגם בלילה היה מת וטמא (לר"מ טהור) ובמחט שנמצאת מלאה חלודה או שבורה טהורה, ובמצא שרץ שרוף או מטלית המהומה ע"ג הזיתים טהור.

לענין כמקום מציאתן אם מצא טומאה במקום זה לריו"ח אנו מסתפקים אולי היתה הטומאה במקום אחר ותולין, ולחזקיה אין מחזיקים טומאה ממקום למקום וטהור ודאי, ומ"מ אף לרבנן בככר שמונח על הדף ותחתיו יש בגד טמא טהורה, ואין מסתפקים שנפל הבגד על הדף, שאנו תולים שאדם הניחו שם, אבל לעורב שיניח אין חוששים.

ד: ספק טומאה ברה"י ספיקו טמא, ומ"מ בככר הנ"ל טהור משום דאין בו דעת לישאל, או משום דהוי טומאה דרבנן.

טומאת מעת לעת

טעמייהו דרבנן דאשה הרואה דם מטמאה מעת לעת - חכמים תיקנו לבנות ישראל שיהיו בודקות שחרית וערבית, וזו הואיל ולא בדקה הפסידה עונה יתירה, וקבעו זמן מעל"ע ולא ב' עונות, משום שלא רצו לחלק מידותיהם, או שלא יהא חוטא נשכר, ונ"מ בין הטעמים אם נאנסה בבוקר ובדקה בצהרים.

אשה שיש לה וסת קבוע וראתה בשעת וסתה ואינה יודעת מתי הגיע הדם לרבנן מטמאה מעת לעת ולרבי דוסא דיה שעתה, אם ראתה שלא בשעת וסתה לכ"ע מטמאה מעת לעת.

לתלות, והלל סובר שתולים שבאמת הרגישה וחשבה שזה מי רגליים.

טעם נוסף לשמאי משום שכותלי בית הרחם לא מחזיקים את הדם ואם היה הדם קודם לכן היה יוצא החוצה, ומודה שמאי במשמשת במוך שטמאה למפרע כיון שלא שייך טעם זה, לרבא גם במוך סובר שמאי שטהורה משום שהמוך מתכווץ והדם יוצא, ורק במוך דחוק מודה שמאי, הלל סובר ששייך שכותלי בית הרחם יחזיקו את הדם ולכן אין ראייה ממה שלא יצא הדם החוצה.

ג: רבא מפרש טעמא דהלל דאע"ג שאם היה מגיע דם היה יוצא החוצה, מ"מ משום סייג גזרינן לטמא טהרות למפרע, ושמאי ס"ל דאין לגזור לטמא טהרות, דא"כ יסבור הבעל שאנו חוששים שתראה דם ויפרוש ממנה ואתי לידי ביטול פריה ורביה.

הגמ' מביאה ברייתא כמ"ד דטעמא דשמאי משום שכותלי בית הרחם לא מחזיקים את הדם, וכרבא דטעמא משום סייג, והגמ' מיישבת את הברייתות למ"ד האחרים.

נמצא שרץ בקופה

קופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו ונמצא שרץ בזוית אחרת, מצינו ששמאי והלל מודו שהטהרות הראשונות טמאות, ומאידיך מצינו שלחזקיה טהורות ולריו"ח טמאות, הגמ' מעמידה את ההבדל בכמה אופנים -

אופן א' - ביש לה שוליים מודו באין לה שוליים ויש לה אוגנים פליגי, אמנם במערה מים אף בקופה שיש לה אוגנים טמאים המים דמיא שרקי וא"צ להפוך את הדלי ואמרינן שהאוגנים עכבו את השרץ מליפול משא"כ בפירות, או דבמים אינו מקפיד לשפוך הכל ולכן נשאר השרץ בדלי משא"כ בפירות.

ב: אופן ב' - מודו בקופה שאינה בדוקה שאין לה חזקת טהרה, ופליגי בבדוקה אי חיישינן שנפל השרץ עם סילוק ידו, ואשה חשובה כאינה בדוקה כיון דשכיחי בה דמים.

מונה משעת מציאת הדם, לענין ספירת ז' ימי נדה וי"א יום שבין נדה לנדה, מתחילה לספור משעת מציאת הדם, טומאה זו ספק היא ואם נגעה בתרומה אסור לאכול אך אין שורפין.

אשה הרואה כתם מטמאה למפרע עד שעת כבוס, ודין הטומאה כמו בדם, אלא שבזה לכ"ע הובעל טמא, ומקולקלת למנינה שאינה יודעת מתי ראתה כדי לספור את הי"א יום.

אם בדקה עצמה אחר נגיעה בפירות בתוך שיעור וסת ומצאה דם מטמאה בודאי אפי' חולין, ואפי' קדשים ותרומה נשרפים.

טומאת מעל"ע לתרומה - ללישנא קמא אמר רב הונא שטומאת מעל"ע שבנדה אינה אלא לקודש ולא לתרומה, והגמ' מביאה ראיות שזה דין גם בתרומה ודוחה את הראיות כדלהלן.

1: מעשה שעשה רבי כר"א ואמר זיה שעתה באשה (שאינה זקניה) שעברו עליה ג' עונות שלא ראתה, ונזכר שרבנן חולקים על ר"א ואמנם כיון שלא נפסקה בזה הלכה אמר שכדאי הוא ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק, וי"ל דאיירי לקודש, שהיו בימי רבי חברים שהיו שומרים טהרה לקודש שמו יבנה בית המקדש.

מעשה בשפחה של בית רבי וכו', איירי בתרומת לחמי תודה שהפריש מתוך המ' חלות ד' לתרומה בזמן הלישה, והמעשה השני היה בשפחה אחרת.

ללישנא בתרא לרב הונא טומאת מעל"ע שבנדה היא אף לתרומה, חולין שנעשו על טהרת תרומה לא נטמאים מעל"ע, אבל חולין שנעשו על טהרת הקודש טמאים.

2: **חולין הטבולים לחלה אם דינם כחולין או כתרומה** - לתירוץ קמא בגמ' חמירי מחולין שנעשו על טהרת תרומה וטמאים במעל"ע שבנדה, משום שמעורב בחולין תרומה, לתירוץ בתרא גם חולין הטבולים לחלה דינם שווה בשאר דינים לחולין שנעשו על טהרת תרומה, אמנם בטומאת מעל"ע דרבנן לא החמירו לא בזה ולא בזה.

ה. אשה הרואה כתם לרבי חנינא בן אנטיגנוס טמאה למפרע, הנשים שדיין שעתן גבי ראייה אף גבי כתם דיין שעתן, ותינוקת שלא הגיע זמנה לראות והיינו קודם ימי הנעורים אין הכתם מטמא אף מכאן ולהבא, אשה שיש לה וסת כתמה טמא למפרע כיון שבראייה גמורה שלא בשעת וסתה מטמאה מעל"ע וכנ"ל, לר"מ גם הנשים שדיין שעתן גבי ראייה כתמן חמור ומטמא למפרע.

בדיקה שקודם תשמיש אינה ממעטת על יד מעת לעת שמתוך שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורים וסדקים, בדיקה שאחר תשמיש ממעטת על יד מעל"ע, ולא חיישינן שתראה טיפת דם כחרדל ותחפנה שכבת זרע, וכן ממעטת על יד מפקידה לפקידה אף שזמן מועט הוא ואין כאן פסידא דטהרות.

ה: טומאת מעל"ע שבנדה אי חשיב יש בו דעת לישראל - טומאת מעת לעת שבנדה מטמאה במשכב ובמושב, והנה המיטה אין בה דעת לישראל וטומאת מעל"ע ספק היא וספק טומאה בדבר שאין בו דעת לישראל טהור, ועל כן איירי דווקא בחברותיה נושאות אותה במיטה שאז המיטה נידונת כיד חברותיה ויש בהם דעת לישראל, ולדברי ריו"ח דלהלן בכל מקרה חשיב יש בו דעת לישראל.

דעת לישראל בספק טומאה הבאה בידי אדם - ריו"ח אמר שכל ספק על טומאה שבאה הטומאה מאדם, כיון שהאדם יש בו דעת לישראל חשיבא הטומאה לדבר שיש בו דעת לישראל, דספק טומאה כזו טמא ברה"י, היה הטמא מתעטף בטליתו ולידו טהרות ויש ספק אם נגע בהם או לא, ברה"ר ספיקו טמא ברה"י טהור, דחשיב יש בו דעת לישראל כיון שהטומאה מגיעה ע"י אדם, לריו"ח צריך להתעטף פעם נוספת ואם נגע טמאים.

1: **פרטי דינים בטומאת מעל"ע שבנדה** - אשה הרואה דם מטמאה מעת לעת, ומטמאה במשכב ומושב את האדם ואת הבגדים שלו אע"פ שלא נגעו במיטה, ומטמאה במגע כלי חרס אף אם הוא מוקף צמיד פתיל, בועלה אינו טמא ולשיטת ר"ע טמא, מנין ימי נדה

ד' אחורי כלים שנטמאו במשקין - כלי אינו מקבל טומאה מדאורייתא ממשקין שנטמאו מאב הטומאה שהם ראשון אלא מאב הטומאה עצמו, וגזרו חכמים שהכלים טמאים, לר"א לא גזרו אלא במשקין ואפי' חולין אבל לא גזרו באוכלים אפי' בתרומה, שכיון שאוכלים צריכים הכשר לקבלת טומאה לא גזרו בהם, אמנם אם נטמא תוך הכלי מודה ר"א שנטמא אוכלים, לרבי יהושע אף פוסלים את האוכלין בתרומה ק"ו מטבול יום, והלכה כר"א.

ת. ב' אחין נשואין ב' אחיות אחת גדולה ואחת קטנה ומת בעלה של גדולה, מלמדים את הקטנה שתמאן בבעלה כדי שיוכל לייבם את הקטנה.

הרודה מן התנור פחות פחות מכשיעור לתוך הסל הסל מצרפם לחלה.

ריב"ב העיד ה' דברים - א' שממאנים את הקטנות וכן"ל, ב' שמשויאין את האשה ע"פ עד אחד, ג' שנסקל תרנגול שהרג את הנפש, ד' שיין כשר למזבח רק אחר מ' יום, ה' שתמיד של שחר קרב עד ד' שעות.

הבדלה בתפילת י"ח במוצאי שבת - לר"ע אומרה ברכה רביעית בפ"ע, ור"א אומר שאומרה במוצאי, ר' חנינא בן גמליאל אומר משום אבותיו אומרה בחונן הדעת.

ת: קטף - (הורד הכופר הלטום ו)הקטף - היינו שרף הנוטף יש להם ולדמיהם שביעית וביעור, המ"ד שקטף הוא פרי זה ר"א, (ולר"י בשם שמואל שהלכה כמותו בד' מקומות כאן אין הלכה כמותו) לרב זירא לא נחלקו רבנן אלא בקטף הנוטף מן האילן, אבל הנוטף מהפירות עצמם מודו רבנן שהוא פרי, לאב"א לא פליגי רבנן בקטף האילן אלא באילן העושה פירות, אבל באילן שאינו עושה פירות הקטף הוא הפרי, שיטת ההוא סבא שאין חלוק בזה לר"א בשניהם הוא פרי ולרבנן בשניהם אינו פרי.

נולד ספק טומאה בעיסה, עד הגלגול מותר לטמאותה ואח"כ אסור משום שאסור לגרום טומאה לחלה, אם הספק מוכח והיינו שני שבילים שיש ספק אם הלך בטמא או בטהור, העיסה אסורה אף לאוכל חולין בטהרה, בספק נשען והיינו כשזב וטהור פרקו מן החמור וספק אם נשענו זה על זה, בתרומה תולין וכן בחולין הטבולים לחלה, דכיון שכזו טומאה היכא שהטומאה ודאית גם חולין נטמאים גזרו גם החולין הטבולים לחלה, אבל בחולין גמורים טהורה העיסה, טבול יום שהוא שני כיון שבזה אף בטומאה ודאית החולין לא נטמאים שווה דין חולין הטבולים לחלה לחולין וטהורים, אף שתרומה טמאה אף בשלישי.

ז: ד' נשים דיין שעתן, בתולה שלא ראתה דם מימיה ואפי' נשואה, מעוברת - משיודע עוברת, מניקה - לר"מ כל זמן שמניקה, לרבנן כל כ"ד חודש שאחר הלידה, זקנה - שעברו עליה ג' עונות סמוך לזקנתה שלא ראתה בהם, לר"א כל אשה שלא ראתה ג' עונות דיה שעתה, לרבי יוסי במעוברת ומניקה דיה שעתה רק אחרי ג' עונות, אשה שדיה שעתה וראתה פעם אחת שלא באונס בראיה שניה מטמאה מעל"ע.

רבי יהושע לא שמע אלא שבתולה דיה שעתה ולא ד' נשים, אמנם כיון שר"א שמע סובר ר"י שיש לעשות כמוהו, אמנם רק לאחר מיתתו משום דשמותי הוא, ובחיי איכא למיחש שיעשו כמותו בשאר דברים ולא יוכלו למחות בהם.

הלכה כר"א בארבע

א' ד' נשים דיין שעתן.

ב' אשה שקשתה לילד ופסק קישויה טמאה זיבה, ואמר ר"א ששיעור ההפסקה הוא מעת לעת.

ג' זב וזבה שצריכים בדיקת ז' נקיים ובדקו רק ביום הראשון והשביעי, לר"א יש כאן ז' נקיים, לרבי יהושע יש כאן ב' ימים, ולר"ע יום אחד, והלכה כר"א,

בתולה

בתולה שאמרו דיה שעתה כל שלא ראתה דם וסת, ואפי' נישאת ונבעלה וראתה דם בתולים, ואפי' ילדה וראתה דם לידה.

בתולה המותרת לכה"ג וכתובתה מאתים היינו שלא נבעלה.

בתולת קרקע לנחל איתן ולמקח וממכר היינו כל זמן שלא נעבדה, אם מעלה רשושין ואין עפרה תיחוח או צונמא, נמצא בה חרס בידוע שנעבדה.

בתולת שקמה למקח וממכר ולקוצצה בשביעית היינו כל זמן שלא נקצצה. הא דלא קתני בתולת דמים משום דאית לה שם לוואי, או משום דתלי במעשה, או משום שתחזור למצבה בעת זקנתה, או משום דבתולת דמים לא קפיץ עלה זביני דכל שדמיה מרובים בניה מרובים.

זמן הכרת העובר לענין מעוברת דיה שעתה הוא ג' חודשים.

ט. הפילה רוח - היתה בחזקת מעוברת וראתה דם ואח"כ הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא הרי היא בחזקתה ודיה שעתה, קשתה שני ימים ובשלישי הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא הרי זו יולדת בזוב ואינו קושי הסמוך ללידה, החילוק בין המקרים לרב פפי בדרבנן הקילו ולא בדאורייתא, לרב פפא לענין דיה שעתה אין תלוי בלידה אלא בראשה ואבריה כבדים וזה שייך גם בהפילה רוח, ועל כן בראתה ואח"כ הוכר עוברת, כיון שבשעת ראיה אכתי אין ראשה ואבריה כבדים עליה אין דיה שעתה.

הגיע עת וסתה ולא בדקה - אם היה בימי עיבורה או שהיתה במחבוא שהם סיבה לסילוק הדם, אין מחזיקים אותה לטמאה, אף למ"ד וסתות דאורייתא.

דיה שעתה במניקה - לר"מ סיבת סילוק הדם במניקה היא דדם נעכר ונעשה חלב, ולכן כל זמן שמניקה ואפי' חמש שנים מסולקת היא, לרבי יוסי רבי יהודה ור"ש סיבת הסילוק הוא

שאבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת עד כ"ד חודש, ועל כן כל כ"ד חודש מסולקת היא אע"פ שאינה מניקה, ואחר כ"ד חודש אינה מסולקת אף אם מניקה.

מי יתן טהור מטמא לא אחד - לר"מ היינו חלב ההנקה שהוא דם הוסת שנעכר, לרבנן היינו שכבת זרע שהיא טמאה ואדם הנוצר ממנה טהור, לר"א אלו מי הנדה שהנושא כשיעור הזאה ומי שהזו עליו טהור והנוגע טמא.

ט: זקנה - שעברו עליה ג' עונות סמוך לזקנתה שלא ראתה, סמוך לזקנתה - לר"י כל שחברותיה אומרות עליה זקנה, לר"ש כל שקורין לה אמה ואינה בושה, וי"א כל שאינה מקפדת זקנה היא אע"פ שבושה.

זקנה שראתה ג' פעמים בהפלגת ג' עונות, אם לא כוונה ראיותיה דלא קבעה וסת הרי היא ככל הנשים, אם כוונה ראיותיה דקבעה וסת הרי היא ככל אשה שקבעה וסת, דלרבי דוסא בשעת וסתה דיה שעתה ולרבנן מטמאה מעל"ע.

שאר נשים שעברו עליהם ג' עונות - לר"א דיה שעתה ולחכמים מטמאה מעל"ע, ומעשה שאמרו חכמים דיה שעתה בסתם אשה שעברו ג' עונות שלא ראתה, והיה שם שעת הדחק, י"א שני בצורת וי"א שנגעה בהרבה טהרות וחשו רבנן להפסד הטהרות, לאחר שנקבעה ההלכה כחכמים אין להורות כר"א אפי' בשעת הדחק.

תינוקת

תינוקת שהגיע זמנה לראות בראיה ראשונה ד"ש, בראיה שניה מטמאה מעל"ע.

ג. תינוקת שלא הגיע זמנה לראות - דיה שעתה בראיה ראשונה ושניה, בראיה שלישית הרי היא ככל הנשים, אם אחר שהוחזקה הפסיקה לראות ג' עונות חזרה להיות דיה שעתה (כרבי), ואם ראתה ג' פעמים בהפלגת ג' עונות הרי היא ככל הנשים, שהפלגת ג' עונות ג"פ הוא שינוי וסת ולא סילוק דמים, (ואף לרבי שחזקה היא בתרי זימני י"ל שכאן

מעוברת ומניקה בראיה שניה - בתולה וזקנה שראו דם פעם אחת דין שעתן בראיה שניה מטמאות מעל"ע, וכן במעוברת ומניקה לר"מ לרב ולריש לקיש, אבל לרבי יוסי ורבי יהודה לשמואל וריו"ח דין שעתן בכל ראיותיהם.

י"א. וסת הקפיצות - קפצה וראתה ג' פעמים שלא בסדר מסוים לא קבעה וסת, וכן כל ראיות מחמת אונס, קפצה וראתה ג"פ ביום מסוים קבעה וסת לימים וקפיצות, ואמר רב אשי שאף אם ראתה ב"פ באחד בשבת ע"י קפיצה, ובפעם השלישית קפצה בשבת וראתה באחד בשבת, קבעה וסת לימים וקפיצות דאמרינן שהקפיצה של אתמול גרמה לראית הדם, ולא אמרינן אגלאי מילתא שהיום גורם בלא קפיצה, ללישנא בתרא אמר רב אשי שאם בראיה השלישית ראתה בלי קפיצה, קבעה וסת לימים בלא קפיצות, משום דאגלאי מילתא דיומא גרים.

מתני': תיקנו חכמים בדיקה שחרית וערבית ובשעת תשמיש, כהנות בודקות בשעה שבאות לאכול תרומה, ולר"א גם כשסיימו לאכול, נדה ויושבת ל דם טוהר א"צ לבדוק שחרית וערבית, בתולה ויושבת על דם טוהר א"צ לבדוק בשעת תשמיש.

קביעות וסת בימי נדה - לר"ל אינה קובעת ולריו"ח קובעת, ודוקא "ממעין סתום" - שראתה פעמיים בא' בחודש ובשלישית התחילה לראות בכ"ה, דאמרינן שעיקר הראיה בא', והשאר זה דמים יתירים שהקדימו לעיקר הראיה, אבל סתם ראיה בימי נדה אינה קובעת.

י"א: קביעות וסת בדם טוהר - לרב דם טוהר הוא אותו מעין של הדם הטמא והתורה טיהרתו, ללוי הוא מעין אחר שאינו מטמא, ונ"מ שללוי צריכה בדיקה לראות שפסק המעין הטמא, אין אשה קובעת וסת מימי טהרה לימי טומאה, אם הם ב' מעיינות וכגון שבדקה וראתה שנסגר המעין הטמא, לא קבעה וסת כי זה מעין אחר, ואף אם זה אותו מעין לא קבעה מימי טהרה לימי טומאה.

צריך ג' הפלגות, משום שכיון שלא הגיע זמנה לראות דנים מחמת הפלגת ג' עונות הראשונה שחזרה לסילוקה הראשון, וממילא צריכה ג' ראיות להתחזק מחדש, ועל כן ראתה ג"פ ואח"כ ראתה בהפלגת ג' עונות ואח"כ ראתה בהפלגת עונה אחת דיה שעתה, ראתה פעם נוספת בהפלגת עונה אחת מטמאה מעל"ע (לרבי), אם הפליגה ג' עונות פעמיים ואח"כ ראתה בהפלגת עונה אחת מטמאה מעל"ע (לרבי), כיון שלא דנים שחזרה לקדמותה גם מחמת ההפסקה השניה).

וכל זה אליבא דרבי דבתרי זימני הוי חזקה, אבל אליבא דרשב"ג דבתלתא זימני הוי חזקה, אין מטמאה מעל"ע אלא בראיה רביעית.

י: כתם - תינוקת שראתה כתם אחר ראיה ראשונה טהור, אחר ראיה שניה לחזקה כיון שהוחזקה לרואה כרבי כתמה טמא, לריו"ח ולר"ש בן יהוצדק כל זמן שלא ראתה פעם שלישית שאז מטמאה מעל"ע, לא גזרו חכמים על כתמה, כמו שלבתולה שדמיה טהורים וכתמה נמי טהור, ולחזקה לא דמי לבתולה ששם תולים הכתם בדם בתולים, וכאן אין במה לתלות. **רוקה ומדרסה** בשוק כשאין יודעים אם היא טמאה כעת או לא טהורים.

ראתה ראיה ארוכה - בין שופעת בין מדלפת טיף אחר טיף חשוב ראיה אחת.

בדיקה בתינוקת ובנערה - בנות ישראל עד שהגיעו לימי הנעורים בחזקת שאינה רואה וא"צ לבדוק, לאחר מכן מוחזקות בטומאה וצריך בדיקה לטהרן, סדר הבדיקה הוא שמורחים שמן בפנים ומקנחים מבחוץ, אבל אין בודקים בפנים שלא לפוצען.

ימי עיבורה עולין לימי מניקתה - לרבי יוסי מעוברת ומניקה דין שעתן רק אחרי שהתחזקו ג' עונות שאינם רואות, ימי העיבור מצטרפים לימי ההנקה, וכגון שהניקה והתעברה, וכן מעוברת שילדה ולא ראתה דם כלל, וי"א שאף שראתה דם אינו דם נדות וחשיב המשך ההתחזקות בסילוק, וי"א דאין שייך צירוף אלא במינקת שנתעברה אבל מעוברת שילדה צריכה להתחזק מחדש.

לגרשה, ואסור להחזירה אפי' נתרפאה, כדי שלא יאמר שהגירושין בטעות אחר שנישאת לאחר ונמצאו בניה מזמרים.

לרבי חנינא בן אנטיגנוס בודקת לפני ואחרי התשמיש אם לא ראתה מותרת לשמש, ואם ראתה אסורה.

משום אבא חנן אמרו "אוי לו לבעלה" איכא דאמרי שסובר כר"מ ויש לה כתובה, ואיכא דאמרי שסובר כרחב"א ואוי לה אם נמצאת טמאה בבדיקה שאחרי תשמיש שנמצא ששימש עם טמאה.

אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרחב"א, ומה שלמדנו שלרב יהודה אמר שמואל לבעלה א"צ בדיקה באינה עסוקה בטהרות, מאן דמתני' הא דלעיל לא מתני' הא דהלכה כרחב"א.

כל היד:

י"ג. בדיקות באנשים ונשים - כל אשה המרבה בבדיקות משובחת, באיש כיון שהבדיקה עלולה להביא לידי קרי אין לבדוק כלל, אולם יכול לבדוק במטלית עבה, וכן יכול לבדוק לענין זיבה.

אחיזה באמה - אסור לאחוז באמה ולהשתין, ויעמוד במקום גבוה או שישתין ע"ג עפר תיחוח כדי שלא יהיה נראה ככרות שפכה ויצא לעז על בניו, ואם אינו יכול אסור דמוטב שיוציא לעז על בניו ולא יהא רשע.

והעושה כן חייב מיתה, וכאילו שופך דמים וכאילו עובד ע"ז.

האופנים שמותר - ע"י מטלית עבה, בזמן פחד - בולשת, עומד בלילה ובמקום גבוה ומתירא שיפול, רבו, שכינה, וכן נשוי מותר, ומותר

תינוקות שלא הגיע זמנה לראות ונישאת לב"ש כל דם שתראה ד' ימים טהור, לב"ה עד שתחיה המכה, אם שימשה פעם אחת ולא ראתה חשיב שחיתה המכה, ועד אז אפי' ראתה שלא מחמת תשמיש טהורה, אם שימשה ולא ראתה, או שלא שימשה לילה אחד ואח"כ ראתה, או שראתה דם שונה מדם בתולים שלה טמאה, אם שימשה וראתה דם שונה טהורה דתלינן השינוי בעכירת השמש.

דין בדיקות לטהרות ולבעלה - לרב יהודה אמר שמואל א"צ לבדוק שחרית וערבית ובשעת תשמיש אלא אשה העסוקה בטהרות, ואפי' יש לה וסת, אבל אם אינה עסוקה בטהרות אינה בודקת כלל, אפי' אין לה וסת.

הניח אשתו בחזקת טומאה אינה טהורה עד שתאמר לו טהורה אני.

י"ב. אין לאשה שאינה עסוקה בטהרות לבדוק לבעלה משום דליבו נוקפו ופורש, וכן לאחר תשמיש, אין אשה יכולה לבדוק בתוך שיעור וסת כי זה זמן קצר, ומ"מ אם קינחה בתוך שיעור וסת ואם מצאה דם חייב חטאת, ואם בדקה אחר שיעור וסת ומצאה דם חייב אשם תלוי, אך אין לה לעשות כך.

הצנועות לא בודקות באותו העד פעמיים לפני תשמיש.

ישינה - אשה העסוקה בטהרות שצריכה בדיקה אפי' ביש לה וסת, מ"מ בישינה א"צ בדיקה, אבל אם לה וסת גם ישנה צריכה בדיקה, ערה שהניחה טהורה ובא מן הדרך ואינו יודע אם נטמאה, תביעה לתשמיש כבדיקה כיון שבבא מן הדרך מפיסה קודם תשמיש, ואין לה לבדוק משום שמתגנה עליו.

י"ב: וכן היו נוהגים ר"פ ורב הונא בריה דר"י בבייתם שלא לבדוק.

אשה שאין לה וסת - לר"מ אסורה לשמש, ואינה מקבלת כתובה, ולא פירות נכסי מילוג שאכל בעלה, ואינה מקבלת מזונות מנכסיו בהלך למדינת הים, ואינה מקבלת את בלאות הבגדים שהכניסה לו בנכסי מילוג, וצריך

ואינה שומעת בודקת עצמה ואף חברותיה מראות לה בדיקות שלהם.

כהן שוטה לאכילת תרומה - לחכמים מטבילים אותו ומאכילים אותו, ואם ישן אסור, ולא מהני כיס של עור שמא יראה טיפה כחרדל ותבלע בכיס, לר"א ברבי צדוק עושין לו כיס של עור, וי"א של מתכת וי"א של נחושת וי"א גבעולים של אזוב.

אסור ללבוש מכנסיים אלא אם הם רחבים ותלויים מלמעלה.

י"ד. רכיבת גמלים גורמת ליציאת זרע לבטלה, ורוכבי גמלים אסורים לאכול בתרומה, אם יושב על אוכף או שיושב עם שני הרגליים בצד אחד מותר.

פרקדן אסור לקרות ק"ש ולהתפלל, אם מטה על צידו מעט מותר בתפילה ואסור בק"ש, ובעל בשר מותר להטות ולקרות ק"ש.

משנה: האשה צריכה לבדוק קודם תשמיש, והאיש והאשה בודקים אחר תשמיש, נמצא דם על עד של האיש טמאים ודאי וחייבים קרבן, וכן בנמצא על שלה מיד כשיעור אותיות, לאחר זמן והוא כדי שתדע מן המיטה ותדיח פניה הטומאה ספק ופטורים מקרבן, ואחר זמן זה מטמאה מעל"ע, והבועל טהור ולר"ע טמא, ובכתם לכ"ע טמא (ט"ו).

מאכולת באו"מ - מה ששנינו שאם נמצא על שלו חייבים קרבן משום דודאי מגופה ולא חיישין למאכולת, וטעמא דאו"מ בדוק אצל מאכולת, ואיכא דאמרי או"מ דחוק הוא אצל מאכולת, ונ"מ במאכולת רצופה.

עד הבדוק שבדקה בו וטחתו בירכה ומצאה דם טמאה נדה דודאי מגופה.

עד שאינו בדוק שבדקה בו והניחה אותו בקופסה ומצאה בו דם, ויש להסתפק אם היה הדם קודם, או דתלינן במקור כיון שהדם מצוי בו, לרבי טמאה ודאי, ומ"מ בפחות מגריס ועוד תלינן במאכולת, לרבי חייא בזקנותו טמאה מספק ככתם.

לסייע בביצים מלמטה, או לאחוז מעטרה ולמטה.

היכא שאוכל תרומה ונזדעזעו אבריו, אוחז באמתו לעכב יציאת הזרע ובולע בינתיים את התרומה, לאביי אוחז במטלית עבה כדי שלא יגרום שיצא יותר, ולרבא מותר לאחוז גם במטלית רכה דכיון שכבר הרגיש לא יוסיף יותר ע"י האחיזה.

י"ג: המקשה עצמו לדעת איסורו גדול ויהא בנידוי, כיון שעלול לבוא להוצאת זרע לבטלה. רב אמי אמר נקרא עברין שהיצה"ר יביא אותו בסוף לידי ע"ז. לישנא אחרינא אמר רב אמי שאין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה.

אמר רבי אלעזר "ידיכם דמים מלאו" אלו המוציאים זרע לבטלה ביד.

דבי רבי ישמעאל תנא "לא תנאף" זה המוציא זרע לבטלה ע"י היד או הרגל.

הגרים מעכבים את הגאולה מפני שקשים לישראל כספחת.

השוכב משכב זכור חייב סקילה.

המתחכך באברי תינוקות בא לידי זרע לבטלה וכבני מבול הוא.

הנושא אשה קטנה שעדיין אינה ראויה ללדת מעכב את הגאולה, שאין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף.

הגמ' מסתפקת אם מה שכתוב שיד המרבה בבדיקות באנשים תקצץ זה דין שצריך לקוצצה, או שזה קללה.

לר' טרפון אין להכניס ידו מתחת לטבורו, ואפי' ישב לו קוץ מתחת לטבורו לא יטלנו שלא יבוא להוצאת זרע לבטלה.

אלו אין יכולות לבדוק עצמם - החרשת שאינה שומעת ואינה מדברת, השוטה, ושנטרפה דעתה מחמת חולי, והפקחות בודקות אותם ומטבילות אותם, הסומא בודקת לעצמה ומראה לחברתה, המדברת

לרב הונא האשה בחזקת טהרה בבא מן הדרך דווקא בתוך ל' יום שהוא סתם וסת, ודווקא שלא הגיע וסתה הקבוע ואפי' הוא קודם ל' יום, וטעמא שבהגיע זמן וסתה אינה בחזקת טהרה משום דוסתות דאורייתא, ולרבה בר בר חנה וסתות דרבנן, ואפי' הגיע שעת וסתה היא בחזקת טהרה.

ט"ז: לל"ב דברי רב הונא הם שאם יש לה וסת לימים וקפיצות היא בחזקת טהרה, אבל וסת לימים ועבר וסתה אינה בחזקת טהרה דוסתות דאורייתא, ורבב"ח פליג דס"ל וסתות דרבנן.

מחשב ימי וסתה - אשה שיש לה וסת קבוע והלך בעלה לדרך ואינו יודע אם ראתה, יכול לבוא עליה אחר שעברו ימים שהיתה ראויה לטבול, משום דספק אם ראתה ואפי' ראתה שמא טבלה, ואפי' קטנה שבושה לטבול, אבל אם יודע שראתה הרי היא בחזקת טומאה, ואסור לבוא עליה אפי' בגדולה עד שידע שטבלה, דאין ספק מוציא מידי ודאי.

אין ספק מוציא מידי ודאי - חבר שמת והניח פירות הרי הם בחזקת מתוקנים, ולא אמרינן אסממ"ו, משום דחבר ודאי מעשר, או משום דעיקר חיוב מעשרות אינו ודאי משום שיכול להכניס הפירות קודם גמור מלאכה.

הטילה ודאי נפל לבור ובא כהן והאהיל על הבור, לא אמרינן דטהור משום דספק שמא גררה חולדה את הנפל, שהרי אסממ"ו, אמנם אם הטילה ספק נפל ספק רוח, אתי ספק גרירת חולדה ומוציא מידי ספק נפל, ואב"א שגרירת חולדה היא ודאי, ואפי' בודאי נפל אין הכהן טמא.

ט"ז, וסתות דאורייתא - עבר שעת וסתה ולא בדקה, אם וסתות דאורייתא חוששת שראתה, ואם וסתות דרבנן אינה חוששת, לאיכא דאמרי אם בדקה אחר הוסת ומצאה דם חוששת גם לזמן וסתה וגם לראיתה.

לר"ז נחלקו רב ושמואל **בבדקה תוך שיעור וסת** לעונת וסתה ומצאה טהור, לרב טהורה

י"ד: מצאה דם במי רגלים לר"מ בעומדת טמאה דאתו מי רגלים למקור, ותלינן במקור שהזמים מצוים שם, וכן בעד שאינו בדוק סובר ר"מ שתולים במקור מהאי טעמא וטמאה ודאי, אבל ביושבת טהורה דלא אתו מי רגלים למקור, ולרבי יוסי אף בעומדת טהורה דלא תלינן במקור, וכן בעד שאינו בדוק טהורה.

שיעור אותיום לחייב קרבן הוא כשמיד ביציאת השמש קינחה ע"י העד.

לאחר זמן י"א דחייבים אשם תלוי מספק, וי"א שאין מביאים אשם תלוי אלא בספק חתיכה מב' חתיכות.

שיעור אחר זמן הוא עד כדי שתושיט ידה לתחת הכר ותיטול עד ותבדוק.

לרב חסדא יש שיעור זמן "אחר אחר" והוא כדי שתדך מן המיטה ותדיח פניה ובזה נחלקו ר"ע וחכמים, לחכמים טמא טומאת ערב ולר"ע טמא מספק ז' ימים, ולתרווייהו פטורים מקרבן, לרב אשי כדי שתדך מן המיטה זהו אותו שיעור כדי שתושיט ידה, אלא דאירי כשהעד בידה, הגמ' מקשה על רב אשי ונשאת בקושיה.

ט"ו: לרבי יהודה בנו של ריו"ח בן זכאי הבעל טהור לגמרי כשמאי שכל הנשים דיין שעתן, ואיירי דלא גמור ביאתו דאינו בעל קרי.

טומאת כתמים למפרע - במתני' איתא שרבנן מודים לר"ע ברואה כתם, לרב ולריש לקיש מטמאה בועלה למפרע, וכו"מ שמחמיר בכתמים, לשמואל ולריו"ח מטמאה בועלה רק מכאן ולהבא, ואף שבגזירה דרבנן לטמא מעל"ע אין מטמאה בועלה, מ"מ בגזירת כתמים מטמאה בועלה כיון דדם לפניך.

משנה: אשה בחזקת טהרה לבעלה, וכן בבא מן הדרך היא בחזקת טהרה.

בא מן הדרך - החידוש בזה דלא נימא שלא רמיא אנפשה לבדוק.

הפרעת הולכי דרכים, האוחז באמה ומשתין, המשמש מיטתו בפני כל אדם, הנכנס לבית חבירו פתאום אינו אהוב שמא עושים בבית דברי צניעות.

י"ז. אלו העושה אותם מתחייב בנפשו ודמו בראשו-

האוכל שום בצל וביצה קלופים שעבר עליהם הלילה, ואפי' מונחים בסל סגור, ואם שייר קליפתם או הראש מותר.

השותה משקים מזוגים שעבר עליהם הלילה והיו בכלי מתכות או נתר.

הלן בבית הקברות מתחייב בנפשו משום שפעמים מסתכן.

הנוטל ציפורניו ומשליכם ברה"ר, שורפן חסיד קוברים צדיק זורקם רשע.

המקיז דם ומשמש מיטתו, משום שהבנים יהיו חלשים, ואם גם אשתו הקיזה דם יהיו חלשים מאד שיש שרץ במוחם, ואם טעם משהו אח"כ אין חשש.

תשמיש ביום- טעם האיסור שמא יראה דבר בה מגונה ותתגנה עליו, ובבית אפל מותר, ות"ח מאפיל בטליתו, לאיכא דאמרי היו משבחים את בית מונבז ששימשו מיטותיהם ביום מפני שבלילה איכא אונס שינה.

על ג' דברים שיבחו את בית מונבז- משמשים מיטותיהם ביום וכנ"ל, או שהיו בודקים העדים ביום, והיו בודקים בעדים מצמר גפן, ונוהגים טומאה וטהרה בשלגים.

עד הבדיקה- אין בודקים בעד אדום או שחור, ולא בפשתן- י"א דהיינו פשתן עצמו אבל בגדי פשתן כשרים לבדיקה, וי"א דהיינו בגדי פשתן חדשים אבל ישנים שהם לבנים כשרים, ובודקים בצמר גפן או צמר נקי ורך.

טומאה בשלג- שלג אינו לא אוכל ולא משקה, חישב לאוכלו אינו מיטמא, חישב לשתותו מיטמא טומאת משקין, נטמא מקצתו לא נטמא אלא מה שנגע בטומאה,

ע"י הבדיקה, ולשמואל טמאה דחזקה אורח בזמנו בא, ולתרווייהו וסתות דאורייתא.

לר' אליעזר ור"מ וסתות דאורייתא ואם לא בדקה טמאה, ר"מ אומר שאם יש חרדה שהיא סיבה לסילוק טהורה בלא בדקה,

לחכמים ורבי יהושע וסתות דרבנן ותבדוק כשנזכרה ואם מצאה דם טמאה משעת וסתה, לא מצאה דם טהורה.

מקור מקומו טמא- יצא דם ממקורה ויש לה מכה המוציאה דם, לרשב"ג אפי' בשעת וסתה טהורה, לרבי בשעת וסתה טמאה, להו"א נחלקו אם וסתות דאורייתא, למסקנה לכ"ע וסתות דרבנן, לרשב"ג מקור מקומו טמא והדם מכה מטמא במגע טומאת ערב, לרבי מקור מקומו טהור וטהורה, ולדבריו דרשב"ג קאמר דטמאה.

משנה: המשמשת בלילה כמה פעמים, לב"ש צריכה ב' עדים לכל תשמיש, או שבדוק לאור הנר, לב"ה די בשני עדים לכל הלילה.

ט"ז: טעמא דב"ש שמא תראה טיפת דם כחרדל בביאה ראשונה ותחפנה שכבת זרע, ולב"ה לא חיישינן דאי חיישינן אין הבדיקה שאחר תשמיש מועילה, ולב"ש לנימוק ב"פ חיישינן לפעם אחת לא חיישינן.

לרבי יהושע הלכה כב"ש.

לר"ז לכ"ע בעל נפש לא יבעול וישנה דחיישינן שראתה, לרבא וכן תניא בברייתא אין החשש לבעלה אלא לטהרות, ויבעול וישנה.

בדקה בלילה בעד ואבד העד, אסורה לשמש עד שתבדוק, כיון שאין מוכיחה קיים.

אסור לאדם לשמש מיטתו ביום.

המלאך הממונה על ההריון נוטל הטיפה ושואל את הקב"ה אם יהיה גבור או חלש חכם או טיפש עשיר או עני, אבל יראת שמים תלוי בבחירת האדם.

אלו הקב"ה שונאם- ת"ח הרגיל בבית המשתאות, וי"א ת"ח שמרבה דברים, המושיב ישיבה במקום גבוה שבעיר משום גסות או

צריך להעמיד בפרוזדור מתחת פתח היציאה מן החדר.

המקומות שהולכים אחר הרוב כודאי

י"ח: נמצא דם בפרוזדור טמאה כיון שרוב דמים שבפרוזדור מן המקור הם.

שליא בבית הבית מטמא באוהל, משום שרוב השליות הם עם ולד, ואמרינן שנימוח לאחר שיצא, לר"ש יתכן אף שרוב השליות יש ולד, יתכן שנמוק לפני שיצא ואינו מטמא.

המפלת יד או רגל ויש בהם חיתוך אצבעות, האם טמאה טומאת לידה, ואף שיתכן שהגיע היד מגוף אטום שאינו מטמא משום לידה, רוב לידות אינם גוף אטום.

ט' חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה, לקח ואינו יודע מאיזה מהם לקח אסור דהוי קבוע, ובנמצא הולכים אחר הרוב.

ט' צפרדעים ושרץ אחד ונגע באחד ואינו יודע במה, הוי ספק משום קבוע, וברה"ר טהור וברה"י טמא, ואם פירש אחד מהם אזלינן בתר רובא.

י"ח: עברה בנהר והפילה מביאה קרבן ונאכל, משום שרוב נשים יולדות ולד מעליא.

רובא וחזקה - תינוק בצד העיסה ובצק בידו, רוב תינוקות טמאים משום שמטפחים בשרצים, ועיסה בחזקת טהורה היא, לר"מ העיסה טהורה משום שהמיעוט מצטרף לחזקה, לרבנן אין המיעוט נחשב כלל וטמאה, לריש לקיש שורפים תרומה ע"פ רוב זה אף שהוא נגד חזקה, ולריו"ח אין שורפין דאינו כודאי.

המפלת חתיכה שאין בה צורת ולד, לת"ק אין האשה טמאה אלא אם יש דם עם החתיכה, לרבי יהודה טמאה גם בלי דם, לרב יהודה בשם שמואל איירי רבי יהודה כשהחתיכה עצמה היא ממנין דם טמא, לריו"ח חתיכה של דם טמא מטמאה אף לת"ק, ואם אינה של דם טמא אף לר"י אינה טמאה, ונחלקו באינה יודעת מה הפילה לר"י רוב חתיכות טמאה ולכן

נטמא כולו באויר כלי חרס ונגע מקצת השלג שבכלי טהור כולו.

י"ז: משנה: דם החדר והיינו המקור טמא, דם העליה טהור, בפרוזדור ספק מהעליה ספק מהמקור טמא שחזקתו מן המקור.

ספק מן המקור או מן העליה - החדר (- הרוחם) נמצא ליד הפרוזדור לצד אחוריה ולפניו הפרוזדור, וכותלי החדר באמצע הפרוזדור והדמים יוצאים מהחדר לפרוזדור, מעל הפרוזדור יש עליה ולול ודם העליה שהוא טהור יורד דרך הלול לפרוזדור.

נמצא הדם בלול, באופן רגיל דם העליה נמצא רק בדופן הלול לצד חוץ, ואם נמצא דם בצד השני של הלול לכיוון החדר זהו דם המקור.

לרמי בר שמואל ורב יצחק בריה דרב יהודה בלול כלפי החדר טמא מספק, בלול כלפי חוץ טהור.

לרב הונא בנמצא בלול כלפי החדר טמא ודאי, ועל זה אמרה המשנה חזקתו מן המקור, נמצא בלול כלפי חוץ טמא מספק לתלות, שמא התכופה ועבר דם המקור מצד החדר לצד חוץ.

לאביי אם חוששים שהדם זו ממקומו הרגיל ע"י התכופות חוששים גם שנשכבה ועבר דם העליה מצד חוץ שבלול לצד המקור, ולכן בשניהם טמא מספק לתלות, ואם אין חוששים לזה אלא דנים את הילוך הדם הרגיל, בלול כלפי החדר טמא ודאי, ובלול כלפי חוץ טהור ודאי.

דם הנמצא בפרוזדור - לתני רב חייא טמאה ודאי, לרב קטינא טמא ספק, ביאור דבריהם: לאביי לצד שחוששים להתכופות ולשכיבה וטמא מספק בשני צדדי הלול הרי זה כרב קטינא, ולצד שתולים בהילוך הרגיל הרי זה כרב חייא ובצד של החדר, לרב הונא איירי רב חייא בלול לצד החדר ורב קטינא בלול כלפי חוץ, לרמי בר שמואל ניחא רב קטינא בלול לצד הרוחם, אבל רב חייא שאמר שטמא בודאי

ראתה דם אדום ואח"כ ראתה דם ירוק, לרבנן שדם ירוק אינו דם נדות, אין הדם הירוק מטמא משום משקה זבה, דבעינן משקה שמתעגל ויוצא.

איזהו אדום כדם המכה - לרב יהודה אמר שמואל כדם שור שחוט היוצא בתחילת השחיטה, לעולא כדם צפור חיה, לאפוקי שחוטה או לאפוקי כחושה, לזעירי בשם רבי חנינא כדם מאכולת של ראש, לאמי ורדינאה בשם רבי אבהו כדם אצבע קטנה של יד נגפה ונתרפאה וחזרה וניגפה של בחור עד גיל עשרים שלא נשא אשה, לרב נחמן כדם הקזה.

ב מי שאינו מבדיל בין צבע דם היוצא בקילוח ראשון של הקזה שהוא דם טמא, לצבע הדם היצא בקילוח שני של הקזה, אינו יכול להורות בדמים.

שחור - היינו צבע החרת שנותנים לתוך דיו יבש בחלקו התחתון של הכלי שהוא שחור יותר.

צבע שחור כמו שעוה או דיו או ענבים שחורים הוא עמוק יותר משחור כחרת וטמא, צבע שחור כמו זית זפת או עורב הוא דיהה מחרת וטהור.

לריו"ח שחור היינו ככלים האוליירין הבאים ממדינת הים והיינו מפה או סדין, אבל הבגדים הבאים משם הם אדומים ולא שחורים.

בדיקת מראות הדמים היא ע"ג מטלית לבנה, וכן בשחור לרב יהודה בשם שמואל, לרבי יצחק בר אבודימי שחור בודקים ע"ג מטלית אדומה.

דיהה או עמוק - אדום מד' מיני דמים שדיהה לעולא טהור, ולרבי אמי בר אבא אין טהור אלא בדיהה מן הדיהה, ובשחור גם דיהה טהור, עמוק טמא בין בשחור בין באדום, לאיכא דאמרי לרמי בר אבא באדום טהור בין בדיהה בין בעמוק, בשחור דיהה טהור ועמוק טמא, לבר קפרא בכולם דיהה טהור ועמוק טמא, ובמזוג גם עמוק טהור, ופסק למעשה לטהר על פי שמועתו.

קקון כרכום - יש בו ג' שורות של שלש עלים, והשורה האמצעית היא האדום מד' מיני דמים,

האשה טמאה, ומ"מ אין כאן טומאה ודאי, ורבנן סוברים שאין רוב החתיכות מדם טמא.

איזה דם מטמא

י"ט. משנה: ה' דמים טמאים באשה, דין הירוק.

המקור שיש **דם טהור** הוא דכתיב "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וכו' " והיינו שאם יהיה מחלוקת בזה יבואו לסנהדרין שיכריעו, והחולק עליהם הוא זקן ממרא, ואי ליכא דם טהור באשה לא שייך מחלוקת.

נגעים - "בין נגע לנגע" - בנגעי אדם בפלוגתא גבי ספק אם שיער לבן קודם לבהרת וטהור, או בהרת קודמת לשיער לבן וטמא, לרבנן בספק טמא ולרבי יהושע טהור, בנגעי בתים בפלוגתא אם צריך שיהיה הנגע כשני גריסים על שני אבנים בשני כתלים בקרן זווית ארכו כשני גריסים ורחבו כגריס, דבעינן קיר שהוא כשני קירות, ולרבנן א"צ כזה נגע דווקא, בנגעי בגדים בפלוגתא גבי אם הנגע הוא בכל הבגד, לר' יונתן בן אבטולמוס הבגד טהור, ולרבנן טמא, וא"כ בג' מחלוקות אלו אפשר להעמיד את הפסוק כי יפלא וכו'.

דם אדום הוא דכתיב "ויראו מואב את המים אדומים כדם", וילפינן מדמיה דמיה שלא רק האדום ביותר טמא אלא ד' מיני אדום, ושחור טמא דהוא אדום שלקה, ולא מתחילתו הוא משחיר אלא כשנעקר.

לב"ש טמא בב' סוגי אדום נוספים, עקביא בן מהללאל מטמא בירוק, או משום דסוברים שגם זה אדום שלקה, או שאינם סוברים שיש רק ד' מיני אדום.

אדום כמימי תלתן וכמימי בשר צלי - לת"ק טמא מספק, לב"ה טהורים ולב"ש טמאים.

י"ט: הירוק - לחכמים והיינו רבי יוסי טהור, לת"ק ספק, לעקביא בן מהללאל ולר"מ טמא, ואמר לר"מ לרבנן שלדבריהם דם ירוק אינו מכשיר את הזרעים לקבל טומאה, ולמה לא נלמד גזירה שווה שדם נידה מכשיר, ורבנן סוברים שאין אדם דן גז"ש מעצמו, ורק דם שהנשמה יוצאת בו מכשיר.

כ"א. כמזוג- בין השרוני שני חלקים מים ואחד יין, ויין כרמלי חי וחדש, ובודקים בכוס של טבריה שהיא דקה.

והעלה האמצעי הוא המובחר מתוך שאר העלים לבדיקת הצבע האדום, ודווקא כשהכרום מחובר לאדמה.

כמימי אדמה- לר"מ מבקעת בית כרם, לר"ש מבקעת יודפת, לרבי יוסי מבקעת סכני, לר"ש אף מבקעת גינוסר וכדו', ומציף מים עד שיעלו מעל האדמה כקליפת השום, ומכניס האדמה והמים לכוס של זכוכית, וכשהיו המים עכורים זהו האדום מד' מיני דמים, וצריך שתהא האדמה במקומה.

המפלת חתיכה:

הוראת חכם במראות

מפלת חתיכה

משנה: המפלת כמין קליפה שערה עפר יבחושין, המפלת כמין דגים חגבים שקצים ורמשים, והמפלת כמין בהמה חיה ועוף.

ביאור מחלוקת ר"י וחכמים במפלת חתיכה- לחכמים אינה טמאה אלא אם יש דם עם החתיכה, ולר"י אף אם אין עמו דם טמאה.

לרב יהודה בשם שמואל איירי בחתיכה שהיא מד' מיני דמים דלר"י טמא דהוי דם, ולרבנן טהור דחתיכה אינה דם, לריו"ח כו"ע מודו שרק בד' מיני דמים טמאה בחתיכה, והמחלוקת היא בספק אם היתה החתיכה מד' מיני דמים, לר"י רוב חתיכות מד' מיני דמים ולחכמים לא, הגמ' דוחה אפשרויות אלו בביאור מחלוקתם ממה שמצינו שרבנן מטהרים גם בחתיכה אדומה או שחורה ור"י מטמא גם בחתיכה ירוקה או לבנה.

רב נחמן בר יצחק מבאר מחלוקתם דלכ"ע החתיכה עצמה אינה דם, לר"י טמאה משום שא"א לפתיחת הקבר בלא דם, והדם הנוסף מטמא אותה, ולרבנן אפשר לפתיחת הקבר בלא דם וממילא טהורה.

המחלוקת אם אפשר לפתיחת הקבר בלא דם מצינו גבי קשתה שניים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה, אם הפילה ולד טמאה לידה, אם הפילה רוח והיה דם עם הרוח הרי טמאה זיבה שהרי ראתה ג' ימים, ואם לא ראתה דם אינה טמאה זיבה שהרי ראתה יומיים, ולכן

ב: בקיאות בדמים- ריו"ח לא היה מורה במראות, כי ראה שהוא עונה הפוך מרבי חנינא שהיה בקי, ר"ז לא היה מורה כי אמר שאם אינו בקי בטבעא דבבל כ"ש שאינו בקי במראות, ואף רבה שהיה בקי בטבעא לא היה מורה, רב יהודה הפסיק להורות בדמים מפני שחשש שלא מביאות לו את הטיפה הראשונה של הראיה כי היא מזוהמת ואולי היא טמאה, והורה רק בימי טומאה וטהרה שלא שייך חשש זה.

רבי אלעזר היה בקי במראות במיוחד, וידע להבחין בדם חימוד, ומ"מ לא הורה במקומו של רב יהודה, עולא לא הורה בפומבדיתא מפני כבוד הרב ששם, רבא ידע לזהות דם חימוד, וענה לאיפרא הורמיז על ס' מיני דם, ודם כינים לא ידע וסייעו ד' שישלח לה מסרק של כינים וחשבה שידע.

חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר, ומעשה ששאלה ילתא לרבה בר בר חנה וטימא, ובאה לרב יצחק בריה דרב יהודה וטיהר, כי אמרה שכזה היה רגיל לטהר לה וכעת הוא חש בעיניו, ואף שאין אשה נאמנת כשהמראה לפנינו לומר שכזה טיהרו לה, כאן רב יצחק סמך על מה שהוא מטהר ולא על מה שאמרה לו, אמנם אם נאבד המראה, **נאמנת אשה** לומר שכזה ראתה ונאבד.

לא יאמר הדיין אילו היה לח היה טמא, דאין לדיין אלא מה שענינו רואות.

מקום הבדיקה הוא בין חמה לצל.

אלא בריה בפני עצמה וטהורה, שפעמים יש לה שומא המפלת שערות או מכה המפלת קליפות בתוך מעיה ואין זה דם, לרשב"ג ממעך את החתיכה ע"ג הצפורן, ואם נמוחה זה דם אפי' אם במים לא נימוחה.

הגמ' מסתפקת בשיעור הזמן שבדקים בתוך המים, אם שיעורו מעת לעת או לא ונשארת בתיקו.

המפלת כמין...

המפלת כמין דגים ואין עמהם דם- לר"ל לר"י טמאה דא"א לפתיחת הקבר בלא דם ולרבנן טהורה, לריו"ח לל"ב דפליגי באפשר לפתיחת הקבר בלא דם ס"ל כר"ל וכנ"ל, ללישנא שנחלקו אם החתיכה עצמה היא דם, בהא מודה ר"י שאין הדגים דם, שאין הדם נקרוש ונעשה בריה.

המפלת כמין בהמה חיה ועוף- לר"מ טמאה משום לידה, ולחכמים כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד.

טעמא דר"מ- לרב יהודה בשם שמואל- כיון שנאמרה בהם יצירה כמו באדם, וגז"ש זו מופנית משני צדדים, ומש"ה לא ילפינן לתנין ששם הוא מופנה מצד אחד, ואיכא למיפרך מה לאדם שמשמא מחיים.

כללי גז"ש- לרב יהודה בשם שמואל משום רבי ישמעאל, באין מופנה כלל אין למדים, מופנה משני צדדים למדים ואין משיבים, מופנה מצד אחד לרבנן למדים ומשיבים, ולרבי ישמעאל למדים ואין משיבים, ומ"מ גז"ש המופנית משני צדדים קודמת למופנית מצד אחד.

כ"ג. לרב אחא בריה דרבא בשם ר"א- גז"ש שאינה מופנית למדים ומשיבים, מופנית משני צדדים למדים ואין משיבים, מופנית מצד אחד לרבי ישמעאל למדים ואין משיבים, ולרבנן למדים ומשיבים, אך המופנית משני צדדים קודמת למופנית מצד אחד אף כשאין פירכא.

המפלת אבן או רוח אינה טמאה לידה, ואף שנאמר בנביא יוצר הרים ובורא רוח, אין דנים ד"ת מדברי קבלה.

לת"ק צריכה להביא קרבן מספק אך אסור לאוכלו, ורבי יהושע סובר שא"א לפתיחת הקבר בלא דם, ומביאה קרבן זיבה בודאי.

כ"א: לסומכוס אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, אך אם יש בתוך החתיכה דם טמאה, לרב אחא אם תוכה מאדים ג"כ טמאה, לרשב"י דווקא בדם אגור בתוכה טמאה, לרבי בנימין בחתיכה לבנה שיש בה עצם טמאה לידה.

הרואה דם **בשפופרת** טהורה, דבבשרה אמור רחמנא ולא בשפופרת, ומ"מ בחתיכה שדם אגור בתוכה י"ל דטמאה וחמיר משפופרת שטמאה כיון שכך היא רגילה לראות.

איתא בברייתא המפלת חתיכה אע"פ שמלאה דם אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה, ר"א בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה, וחכמים אומרים אין זה דם נדה אלא דם חתיכה.

ביאור המחלוקת- ר"א הוא הסבר על ת"ק, לאביי המחלוקת בין חכמים לת"ק בחתיכה ודפלי פלווי והיינו שיש בה בקעים ויש בהם דם, לת"ק טמא דחשיב בבשרה, ולחכמים טהור כי אין דרך לראות דם בחתיכה.

כ"ב: לרבא האשה טהורה לכו"ע כי אין דרך לראות דם בחתיכה, ונחלקו אם הדם עצמו טמא כי מקור מקומו טמא, ולחכמים מקור מקומו טהור.

הרואה קרי בקיסם אינו מטמא, דבציר שיעורא מכחתימת פי האמה.

הזב שראה קרי אינו מונה אותו היום למנין ז', ואף שטומאת קרי היא משום נוגע ולכן צריך שיעור כחתימת פי האמה ולא דמי לזיבה שהיא מחמת היציאה, מ"מ סותר אותו היום כי מעורב בקרי צחצוחי זיבה, ומ"מ אינו סותר המנין לגמרי מגזה"כ, דאין כאן זיבה בפ"ע אלא מעורבת בשכבת זרע.

דם יבש- אשה הרואה דם יבש בין אם היה לח ונתייבש, בין אם היה יבש מעיקרא טמאה.

כ"ב: **מיחוי במים**- אשה הרואה כמין קליפה שיערה עפר יבחושיין, תטילם למים פושרים אם נמוחו דם הם וטמאה, אם לא נימוחו אינם דם

אם חסר החלק התחתון של הגוף (-אטום) כבדי שם היה ניטל מהחי היה מת אינו ולד, ושיעורו לריו"ח עד הארכובה, לר' ינאי עד הנקבים, לריו"ח עד הטבור, אם חסר בגוף מלמעלה אפי' כל שהוא אינו ולד.

כ"ד. פניו מוסמסין- לל"ק לריו"ח טמאה לר"ל טהורה, לרב פפי לכ"ע טמאה, ולדבריו פליגי בפניו טוחות לר"ל טמאה ולריו"ח טהורה, ואין לטמאה לחומרא דאתי לידי קולא בימי טוהר.

שני גבין ושני שדראות- לרב אינו ראוי לחיות ואינו ולד ואין אמו טמאה לידה, ואם שחט בהמה ומצא בה עובר כזה אינו מותר באכילה, לשמואל ולד הוא וטמאה לידה ומותר בשחיטת אמו, והלכתא כרב לקולא ולחומרא.

כ"ד: עובר שנולד קודם זמנו- הגמ' מסתפקת בעובר בהמה גסה שנולד לשבעה במקום לתשעה אם הוא ולד או נפל ולא איפשטא, בהמה דקה שילדה קודם זמנה ודאי נפל הוא.

המפלת דמות לילית טמאה לידה, שהוא אדם אלא שיש לו כנפיים.

המפלת נחש טמאה לידה הואיל וגלגל עינו כשל אדם.

המפלת שפיר

משנה: שפיר מלא מים או דם או גוונים אינו ולד.

המפלת שפיר מרוקם או שליא או סנדל תשב לזכר ולנקבה.

גמ': גוונים- המפלת שפיר מלא גוונים אינו ולד, הטעם- לאבוי אינו מסתבר שנימוח כל כך, לרבא אם נימוח לא היה השפיר מלא, לרב אדא בר אהבה אם נימוח היה כולו בגוון אחד.

כ"ה. שפיר שאינו מרוקם- לחכמים אינו ולד, ולרבי יהושע ולד, לריש לקיש צלול לכ"ע אינו ולד ונחלקו בעכור, לריב"ל נחלקו בצלול, והגמ' מסתפקת אם בעכור לכ"ע ולד או שגם בעכור נחלקו, לרב בין בעכור בין בצלול אינה חוששת לולד וכריש לקיש והלכה כרבנן, לשמואל

טעמים נוספים לר"מ שמטמא בבהמה חיה ועוף- לריו"ח הואיל והגלגל השחור שעניניהם עגול כשל אדם, ולפי זה אף בנחש טמאה לידה.

לרבי ינאי טעמא דר"מ הואיל ועניניהם הולכות לפניהם כאדם, ואמור אבוי שלפי זה אין טמא בעופות לר"מ אלא בקריא וקיפופא, לרב אחא בריה דרב איקא י"ל שלר"מ בכל העופות טמאה לידה, ולרבנן אינה טמאה אלא בקריא וקיפופא, ולא משום עניניהם דא"כ בהמה וחיה נמי, אלא משום שלסתותיהם כשל אדם.

אף לר"מ שלידת בהמה חיה ועוף חשיבא לידה, לא חלים קידושין בהם לאסור אחותה, משום שאינם מתקיימים.

כ"ג: בכורה בנולד אחריהם- המפלת כמין בהמה חיה ועוף לר"מ או לרבנן שיש בו צורת אדם אבל הוא כסנדל או שליא או שפיר מרוקם, הבא אחריו אינו בכור לכהונה כיון שכבר נפתח הרחם, ולנחלה ג"כ אינו בכור או משום שולד זה אינו חי, או משום שאין ליבו דוה עליו.

הגמ' מסתפקת לשיטת ר"מ שבהמה שנולדה מאשה חשיב לידה, מה הדין באדם במעי בהמה אם הוא מותר באכילה ע"י שחיטת הבהמה או לא, ואף שדמות יונה במעי בהמה לא הותרה בשחיטת האם, שאני עוף שאין לו אפי' פרסה אחת, משא"כ אדם יש לו פרסה.

מה צריך להיות דומה לאדם כדי להחשיב לידה - צורת האדם לגבי לידה נקבעת לפי צורת הפנים ולא לפי צורת הגוף, שיטת רב שלר"מ מספיק שחלק מפניו צורת אדם ולרבנן בעינן כל צורת פניו, לתנא דברייתא לר"מ די במשהו מצורת פניו כאדם, ולרבנן בעינן חלק ניכר כגון חצי פרצוף כאדם.

ולד שנולד חסר- אם יש לולד עין אחת או ירך אחד והם בצד הגוף ולד הוא ואמו טמאה לידה, ואם הם באמצע הגוף אינו ולד.

אם הושט נקוב הוי ולד, אם הוא אטום אינו ולד.

כ"ו. ב' נ"מ במה שסנדל ולד-

המפלת סנדל ואחריו ולד שעמו הולד בכור לנחלה אינו בכור לכהן.

ילדה ולד דרך דופן וסנדל דרך רחם מביאה קרבן לידה על הסנדל, ולר"ש שגם ביוצא דופן מביאה קרבן לידה, נ"מ בילדה ולד ונתגיירה וילדה סנדל.

צורת לידת ולד וסנדל- הולד והסנדל יוצאים כרוכים יחד, ומ"מ משכחת לנ"מ דלעיל, לר"פ ראש הולד כרוך לאמצע הסנדל, וא"כ ביצאו דרך הראש יוצא ראש הסנדל קודם, וביצאו דרך רגליהם יוצא הולד קודם, לרוב סרוכים יחד ומ"מ ביצאו דרך הרגליים הולד יוצא אח"כ משום שכיון שהוא חי הוא יוצא לאט יותר, וביצאו דרך הראש יצאו יחד, ומ"מ לולד יציאת הראש חשיב לידה משא"כ לסנדל.

שליא

משנה: לת"ק שליא מטמאה כולד מת, ולר"ש אינה מטמאה.

הדברים ששיעורם טפח- שליא, שופר, שדרת הלולב צריך שתהיה גבוהה מההדס טפח, הדופן השלישית של הסוכה, שיעור האזוב, טפח מרובע הטומאה עוברת דרכו ואינה עולה למעלה, אבן היוצאת מן התנור נידונת כחלק מהתנור לענין טומאה עד טפח ולרבי יהודה דווקא לכיוון הכותל שיעורו טפח ולא לכיוון הבית, תנור קטן לקבל טומאה אחר שהסיקוהו שיעורו טפח ולר"מ ד' טפחים, מסגרת השלחן, עובי הכפורת, רוחב קורת המבוי.

כ"ז: שליא שיצאה אחר הולד אם הולד בן קיימא אין חוששין לולד אחר, ומעשה שתלו בולד לאחר כ"ד יום, יצאה השליא אחרי נפל בג' ימים הראשונים תולים בנפל ואח"כ חוששין לולד אחר, לא היה הנפל ראוי לחיות אין תולים בו השליא כלל, הפילה דמות עורב ושליא אין תולים השליא בעורב כיון שאין במינו שליא וחוששין לולד אחר, ונותנים עליה חומר זכר ונקיבה, שמא השליא היא שליא

בעכור ובצלול חוששת מספק, (שמואל עצמו היה בקי ביצירת הולד, אבל להלכה למי שאינו בקי כמותו הוא שאין ימי טהרה לקולא עד שיגדלו לו שערות), אבל בצלול לגמרי שרואים שעה מהצד השני של השפיר טהורה.

שפיר בבהמה- סימן ולד לענין בכורה בבהמה דקה טינוף ובגסה שליא, אבל שפיר אינו פוטר מבכורה, לר"ל אליבא דרבי יהושע שפיר הוי ולד רק מספק ולחומרא, וממילא בבהמה שהפילה שפיר הבא אחריו בכור לחומרא, לריב"ל שבאשה צלול לרבי יהושע הוי ולד מגזירת הכתוב ולא מסברא, ובבהמה דלא איתרבי אינו ולד, ואינו פוטר מבכורה מעיקר הדין.

בדיקת שפיר לדעת אם הוא מרוקם- ראשו קיים שתחילת בריותו של ולד בראשו, עיניו כעיני זבוב ומרוחקים זה מזה, נקבי חוטמו כשל זבוב וקרובים זה לזה, פיו נראה כסדק קטן, ואבר הזכר שלו כעדשה, ואם נקבה או"מ שלה חתוך כשעורה לארכה, ואין לו חיתוך ידים ורגליים, ואז הוא שפיר מרוקם, ובודקים אותו בשמן ולא במים.

כ"ח: בדיקה אם הוא זכר או נקיבה- מביא קיסם שראשו חלק ומנוענע מלמעלה למטה באותו מקום, אם מתעכב שם זהו זכר ואם לאו זו נקיבה.

סנדל

סנדל- י"א שדומה לדג ששמו סנדל, לרשב"ג דומה ללשון שור הגדול.

סנדל שאין לו צורת פנים- לר' נחוניא אינו מטמא, וי"א שמטמא.

הנ"מ במה שאנו מחשיבים את הסנדל לולד אף שהרי נולד עמו ולד אחר-

א' אם נולד עמו זכר טמאה שבועיים נקיבה, דשמא שניהם הזרעו תחילה. ב' אם נולדה נקיבה לפני השקיעה ואחר השקיעה נולד סנדל, וראתה דם ביום הפ"א לנקיבה, ואחר ז' ימים ראתה שוב, טמאה נדה דשמא הסנדל היה נקיבה וסיימה הפ"א יום אחר ראיה ראשונה ועכשיו זו ראית נדה.

אף לר"ש יש טומאת לידה בשליא, דדרשינן שטמאה אפי' בילדה כעין שהזריעה.

שפיר שטרפוהו במימיו לריש לקיש טהור לריו"ח טמא.

כ"ח. וכן **מת שנתבלבלה צורתו** כגון שנשרף, אם שלדתו קיימת טמא, לר"ל אם אין שלדתו קיימת טהור, ולריו"ח אם שלדתו קיימת הפתחים הגדולים מד' מצילים על התפוחתים מד', ואם אין שלדתו קיימת גם הפתחים הקטנים מד' טמאים, כיון שראוי להעביר שם אבר אבר.

מה שטמא בשלדתו קיימת איירי שנשרף ע"ג עור קשה שאינו נשרף ומתערב עם המת, או ע"ג אבן שיש, או שהמת רק נחרך.

המפלת יד ורגל חתוכה - תולים אותם בעובר שלם וטמאה לידה ומביאה קרבן ונאכל, ומ"מ אין מונים מזמן זה ימי טוהר דחיישינן שילדה קודם להפלת היד או הרגל, ועל כן טמאה גם משום נדה.

הוציא עובר ידו והחזירה - טמאה לידה מדרבנן, וימי טוהר אין לה עד יציאת רוב העובר.

משנה: טומאת לידה בטומטום ואנדרוגינוס היא לחומרא כזכר ונקיבה, יצא מחותך או מסורס חשיב לידה ביציאת הרוב, וביצא כדרכו משיצא פדחתו.

טומאת לובן ואודם בטומטום ואנדרוגינוס - הטומאה בספק שהרי אין זכר מטמא באודם ואין נקיבה מטמאה בלובן, וטומטום ואנדרוגינוס ספק זכר ספק נקיבה, ועל כן אין חייבים על ביאת מקדש ואין שורפין את התרומה.

כ"ח: אם ראו גם לובן וגם אודם ביחד, שורפים את התרומה דממ"נ טמאים, ואין חייבים על ביאת מקדש, לרב הטעם משום דבעינן זכר ודאי או נקיבה ודאית, לעולא הטעם דאיירי לשיטת ר"א שצריך שידע ממה נטמא וכדלהלן.

ותשב לולד, ושמא היא ולד, שליא שיצאה קודם הולד אין תולים בולד.

כ"ז. מעשה ונשתהה ולד אחר חבירו ל"ג יום שהראשון נולד בשביעי והשני בתשיעי, למ"ד יולדת לתשעה אין יולדת למקוטעין ההבדל ביניהם היה כ"ד יום ושניהם בשביעי, ומעשה ונשתהה ולד אחר חבירו ג' חודשים, שהראשון נולד בתחילת שביעי והשני בסוף תשיעי.

מחלוקת ר"מ ור"ש - לר"מ השליא מטמאה מפני שיש בתוכה ולד שנימות, לר"ש אף אם הוא ולד כבר נימוק ואינו ולד.

הגמ' שואלת למה לא מטמא ר"ש משום רקב ונצל של מת, ולתוס' השאלה שיטמא משום שיש כאן מת שלם.

לרבנן דבי רב הטעם משום שהדם רבה על הולד במקום מסוים ומבטלו.

וכמו שמצינו **במלא תרוד רקב** שהוא השיעור המטמא שנפל לתוכו עפר שאינו מטמא לר"ש, וכן אם נתפזר בבית נתבטל בעפר שבבית, אבל לרבנן גם בנתערב בעפר וגם בנתפזר בבית וגם בשליא טמא, וכן אם יש מלא תרוד ועוד עפר בית הקברות מטמא לרבנן משום שיש כאן מלא תרוד רקב.

כ"ז: לרבה טעמיה דר"ש גבי רקב אינו משום ביטול דא"כ גם י"ל שהרקב רבה על העפר במקום מסוים ומבטלו.

אלא טעמיה דר"ש גבי רקב שכמו ברקב שנתערב בו בתחילתו רקב אחר אינו מטמא משום שהרקב האחר מבטלו, גם כאן שנתערב הדם הרקב בסופו הדם מבטלו, הרוג אינו מטמא משום רקב משום שנחסר ממנו דם.

וטעמיה דר"ש במתני' גבי שליא משום שהולד מתבטל ברוב הדם שבשליא.

בהמה גסה ששפעה חררת דם - פטורה הבהמה מן הבכורה משום שיש בחררה ולד, ומ"מ אינה מטמאה משום ביטול הולד ברוב הדם שבחררה, ומ"מ צריכה חררה קבורה כדי לפרסם שהיא פטורה מן הבכורה.

יצאה מליאה וחזרה ריקנית

כ"ט:-- ל. יצאה מליאה וחזרה ריקנית- ואין ידוע מה הפילה ומתי הפילה, וג' שבועות לא ראתה דם, ואח"כ במשך עשר שבועות שבוע אחד ראתה בו כל יום ושבוע שאחריו לא ראתה וכן הלאה, לב"ש טובלת צ"ה טבילות, ולב"ה ל"ה טבילות וכדלהלן-

לב"ש וב"ה טבילה בזמנה מצוה ולכן צריכה לטבול טבילות אלו אף שאינה מותרת לשמש.

איירי בבאה לפנינו **בין השמשות** ושמא ילדה באותו בין השמשות, ואם הוא עדיין יום כבר התחילה ספירת הימים, ואם הוא כבר לילה הרי סופרת רק מהיום הבא, הרי טבילה אחת, לב"ה אין כוללים טבילה זו במנין.

שבוע ראשון אסורה לשמש משום ימי טומאת לידת זכר, וטובלת כל לילה שמא תמו באותו לילה ימי טומאת לידה, הרי ז' טבילות לב"ש וב"ה, ואינה טובלת ביום אף שיתכן שתמו ימי זיבתה, כר"ע דבעינן ימים ספורים לפנינו.

בשבוע השני אסורה לשמש שמא ילדה נקיבה שיש לה י"ד ימי טומאה, ושמא ילדה זכר בזוב, וטובלת כל לילה שמא באותו לילה תמו ימי טומאת לידה, וטובלת בכל יום שמא תמו ימי זיבה אם ילדה זכר בזוב, הרי עוד י"ד טבילות לב"ש וב"ה.

בשבוע השלישי אסורה לשמש שמא ילדה נקיבה בזוב, ולכן צריכה לטבול כל יום וכנ"ל, ולב"ש צריכה לטבול כל לילה דסוברים שאשה צריכה לטבול בסוף ימי טהרתה, וכל יום היא בספק שמא באותו יום תמו ימי טהרתה, נמצא י"ד טבילות לב"ש וז' טבילות לב"ה.

משבוע רביעי ואילך טובלת כל לילה לב"ש וכנ"ל, וכיון שסוף ימי טהרה לנקיבה הם פ' ימים, הרי אף אם ילדה ביום שהגיעה לפנינו ריקנית, תמו ימי טהרה ביום הרביעי בשבוע הי"ב, ועד אז טובלת כל לילה, נמצאו נ"ט טבילות לב"ש.

לב"ה טובלת בשבוע החמישי כל לילה, שכיון שראתה כל יום בשבוע הרביעי, וכל יום יתכן

חיוב קרבן בטמא שנכנס למקדש- לר"א איירי שידע במה נטמא בשרץ או בנבילה, ושכח מטומאתו ונכנס למקדש, אבל לר"ע די שידע שנטמא אף אם אינו יודע אם נטמא בשרץ או בנבילה.

מצורע ומצורעת מעיינותיהם מטמאים.

כלי חרס שנטמא אין טעון שילוח מן המקדש לרבי יוסי, כלי מתכות שנטמא טעון שילוח מן המקדש.

טומטום ואנדרוגינוס שנטמאו בטומאה שאינה לובן או אודם טעונים שילוח מן המקדש.

האומר ערכו עלי בטומטום או אנדרוגינוס פטור.

כ"ט. לידה ביציאת הראש- בלידת ולד בן קיימא אם יצא רוב הראש חשיב לידה, ורוב הראש לרבי יוסי היינו צדעיו, לרבי יהושע פדחתו, וי"א משיראו קרני ראשו.

בלידת נפל יש מחלוקת, לשמואל אין חשיב לידה ע"י הראש, ונ"מ שאם הוציא ראשו והחזירו הבא אחריו בכור, לל"ק נחלקו רבי אלעזר וריו"ח ביצא מחותך אם ע"י הראש חשיב לידה, אבל בשלם ודאי חשיב לידה, לל"ב נחלקו ביצא שלם, ממשנתנו ליכא ראייה דאיכא לאוקמי ביצא מסורס, בברייתא לרב פפא נחלקו ביצא שלם דרך הראש אם מספיק שיצא הראש או דווקא רוב הולד, ולרב זביד נחלקו ביצא מחותך אם מספיק שיצא הראש או דווקא רוב הולד.

משנה: ימי טומאה וטהרה ונדה באינה יודעת מה הפילה.

רוב נשים ולד מעליא ילדן- הוחזקה מעוברת והפילה ואינה יודעת מה הפילה, מביאה קרבן ונאכל ויש לה ימי טוהר ולא חיישינן שהפילה רוח, מפני שרוב נשים יולדות ולד מעליא, אבל אם לא הוחזק עוברת לא, בבהמה אם לא טינפה ואח"כ הפילה הבא אחריו בכור מספק, שכיון שרוב יולדות מיטנפות והיא לא טינפה איתרע ליה רובא.

אח"כ אין אפוטרופוס לעריות ושמא השומר עצמו בא עליה.

צורת הולד במעי אמו, וכשנולד נפתח פיו ומקום יציאת הרעי, ונסתם הטבור.

ימי ההריון אלו הם הטובים ביותר בימי האדם, ורואה כל העולם, ומלמדים אותו כל התורה, וקודם שנולד שוכח מה שלמד ומשביעים אותו שיהיה צדיק, ושיהיה בעיני עצמו כרשע.

ל"א: מדור הולד ברחם אמו, ג"ח ראשונים במדור תחתון, ג"ח אמצעיים במדור האמצעי, ג"ח אחרונים במדור העליון.

קודם לידה הולד מתהפך ויוצא, ולכן חבלי נקיבה מרובין משל זכר.

תשמיש בזמן ההריון - ג"ח ראשונים קשה לאשה ולולד, ג"ח אמצעיים קשה לאשה ויפה לולד, ג"ח אחרונים יפה לאשה ולולד.

תשמיש ביום התשעים הוא סכנה, ומ"מ שומר פתאים ד'.

ג' שותפין באדם אביו ואמו והקב"ה, ומה נותן כל אחד מהם.

נפלאות הבורא ביצירת הולד - שפתח הרחם למטה ומשתמר, וככל שמכביד עולה למעלה, שזרע האב והאם נעשים לבריה אחת, ומקבל מאביו ואמו מכל אחד צבע אחר - לובן ואודם.

פעמים שהקב"ה עושה דבר שנראה רע וגורם לטוב, כגון ישב קוץ וטבעה הספינה, אין בעל הנס מכיר בניסו.

האדם נוצר מן הברור שבטיפה, הקב"ה יושב וסופר רביעותיהם של ישראל מתי תבוא טיפה שהצדיק נוצר ממנה, הקב"ה סייע באותו מעשה שנולד ממנו יששכר.

אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, וישהה עצמו על הבטן או שיבעול וישנה, איש מזרע תחילה יולדת נקיבה.

ל"א: אין אשה מתעברת אלא סמוך לוסתה.

בא זכר בעולם בא שלום בעולם.

זכר בא וככרו בידו ונקיבה צריכה לבקש.

שזו ראית נדות שהרי יום קודם אולי הוא בימי טהרתה, נמצא שבשבוע החמישי כל יום הוא בספק סיום ימי הנדות, נמצאו עוד ז' טבילות לב"ה.

בליל ל"ה שהוא סוף השבוע החמישי יכולה לשמש אחר טבילתה, שכבר עברו ז' ימי נדות או ז' נקיים בשבוע החמישי.

הטבילות שלא נימנו -

לב"ה מנין הטבילות כולל רק את חמשת השבועות הראשונים.

לב"ש מנין הטבילות הוא עד יום הפ"א לבואה, ולא כולל מה שטובלת בשבוע הי"ג משום הראיות שראתה בשבוע הי"ב, וכן אינו כולל את הטבילה שטובלת ביום השביעי של כל שבוע טהור משום סיום ז' נקיים של זיבה.

למ"ד שימי זיבה לא בעינין ספורים לפנינו צריכה לטבול בשבוע הראשון גם ביום שמא תמו ימי יולדת בזוב.

לרבי יוסי בר' יהודה טבילה בזמנה אינה מצוה ולכן טובלת רק בסוף פ' ימים כדי להטהר לבעלה.

ימי העיבור

משנה: זמן גמר יצירת הולד בזכר ליום מ"א, בנקיבה לחכמים ליום מ"א ולרבי ישמעאל ליום פ"א, ונ"מ שאם הפילה קודם לכן אינה יושבת ימי טומאה, ואח"כ יושבת לזכר לנקיבה ולנדה.

ל: ונ"מ שאם ראתה ביום ל"ד אחר שהפילה ושוב ראתה ביום מ"א, יושבת ז' ימים לכל ראייה, דשמא הראיה הראשונה היתה בימי טוהר של זכר, וכן אם ראתה ביום ע"ד ופ"א.

טעמא דר"י שגמר יצירת נקיבה ביום פ"א משום שסובר שימי טוהר הם שווים לזמן יצירת הולד, ואין ראייה ממעשה דמלכת אלכסנדרוס שראו שם גמר יצירת נקיבה במ"א יום, שאף שהשקו סם לקלקל עיבור קודם אולי לא השפיע הסם והעיבור התחיל קודם.

רבנן לא לומדים גמר יצירה מימי טוהר, ואין ראייה ממעשה דמלכת יונית שראו שם גמר יצירת נקיבה לפ"א, שאף ששמרו שלא תיבעל

טובלות ונשארות בטומאתן, אבל דידן אם רואות דם מטבילים אותם.

חיישינן למיעוטא - קטן וקטנה אין חולצים דאיש כתיב בפרשת חליצה, לענין יבום לרבנן מייבמים, ולר"מ אין מייבמים דחיישינן למיעוטא שימצא סריס או שתימצא איילונית.

אין תרומת חו"ל אסורה אלא למי שהטומאה יוצאת מגופם כגון זב וזבה ונידה, וגם אלו אין פוסלים בנגיעה, ואסורים באכילה ובשתיה וסיכה כשתיה.

ל"ב: טומאה בנקבות - קטנה בת יום אחד טמאה נידה, ובת עשרה ימים טמאה זיבה, בת ג' שנים מטמאה בביאה, אישה אינה מטמאה בלבן.

טומאה בזכרים - איש בן יום אחד מטמא בזיבה, בן ט' שנים מטמא בקרי, איש אינו מטמא באודם, בין שכבת זרע אדומה ובין דם.

הכותים מטמאים **משכב תחתון כעליון**, והיינו שדבר שדרס עליו כותי שדינו כבועל נידה, כעליונו של זב שמתמא אוכלין ומשקין ולא אדם וכלים.

ל"ג. הגמ' מבארת את המקור שעליונו של זב לא מטמא אדם וכלים, וכן תחתונו של בועל נידה, משכב נדה עצמה מטמא אדם לטמא בגדים.

בועל נדה טמא ז' ימים, ומונה אתם מיום הבעילה ואינו תלוי באיזה יום מספירת הנידה בעל אותה, ומטמא אדם וכלי חרס כנדה עצמה.

הכותים כבועלי נדות - הטעם שדנים את כל הכותים הנשואים כבועלי נדות, משום שיושבות על דם טהור וחוששים שראתה דם טמא אח"כ ולא התחילה מנין שבעה אלא מהדם הטהור, טעם נוסף משום שיום ההפסקה סופרות אותו לז' נקיים, רמי בר חמא שואל שבאמת תספור שהרי מקצת היום ככולו.

מפני מה אמרה תורה -

יולדת מביאה קרבן - לפי שבלידתה נשבעת שלא תזקק לבעלה.

בזכר טמאה שבעה שהכל שמחים בו ורוצה לשמש אחרי שבעה, ונקיבה שעצבים ומתחרטת שילדה רוצה לשמש רק אחרי י"ד ימים.

מילה לשמונה - שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים.

נדה לשבעה - כדי שתהא חביבה עליו כיום כניסתה לחופה.

איש מחזר על אשה - כאדם שנאבדה לו אבידה.

איש פניו למטה לכיוון האדמה שנברא ממנה, והאשה למעלה לכיוון האיש שממנו נוצרה.

האיש מקבל פיוס לפי שנוצר מהאדמה שהיא רכה, האישה אינה מקבלת פיוס לפי שנוצרה מעצם קשה.

האשה קולה ערב - לפי שנבראה מעצם שכשמכים בו קולו נשמע, משא"כ האיש שנברא מהאדמה.

בנות כותים:

משנה: הכותים טומאתן בספק מפני שיושבות ימי טומאה גם על דמים טהורים, ובנותיהם נדות מעריסטן.

ל"ב. גמ': טומאת בנות כותים - הא דבנות הכותים נדות מעריסטן הטעם משום דחיישינן למיעוטא שרואות דם מעריסטן וכו"מ דחייש למיעוטא דשכיח, וכיון שהכותים לא למדו את הדרשה שנדה בת יום אחד מטמאה אינם

על רוקה ומימי רגליה, ולא חששו שישרפו בהם תרומה כיון שלא יטעו שהרי רואים שדמה טהור, והעדיפו לטמא רוקה ומימי רגליה שהם מצויים יותר מדם.

זיבה וקרי של נכרי - נכרי מטמא בזיבה ואינו מטמא בקרי לב"ש ולב"ה, זובו טמא וההכר שלא לשרוף תרומה הוא שקריו טהור.

ל"ד: שכבת זרע של ישראל במעי עכו"ם - בתוך ג' ימים ודאי טמא, לאחר ג' ימים רב פפא מסתפק אם גם במעי עכו"ם מסרחת או לא, תיקו.

דם טהרה של מצורעת - לב"ש טהור לב"ה מטמא לח ולא יבש, טמא דב"ה דילפי מ"ולנקבה" לרבות מצורעת למעיינותיה, ואיירי בדם טהור שהרי שאר מעיינות לומדים מזכר שטמאים, ולב"ש זכר ונקבה א"א ללמוד זה מזה.

זב

ריש לקיש הסתפק אם ראייה ראשונה של זב **קטן** (שדינה כראית קרי וקרי אינו מטמא בקטן) מטמאה, ורבא פושט שמטמאה.

רב יוסף מסתפק בראית זיבה ראשונה של **מצורע** אם מטמאה במשא כמעין או שמקום זיבה אינו מעין, ואביי פושט שמטמא דאקיש רחמנא מצורע לזב גמור.

ל"ה, זב שראה ראייה **באונס** אינו טמא, ראה הראייה הראשונה באונס טמא כראה קרי באונס, ומ"מ לענין קרבן אין מביאים אם הראייה הראשונה היתה באונס, ועל כן בודקים אחר ראייה ראשונה אם היתה מאונס או לא, ובראייה השניה בודקים גם לעיקר הטומאה דבראייה באונס אינו טמא, בראיה שלישית לרבנן אף באונס מביא קרבן, ולר"א אם ראה ראייה שלישית מאונס אינו מביא קרבן, ואם ראה ראייה רביעית מאונס סותר מניינו.

זב בראייה ראשונה אינו מטמא משכב ומושב, בראיה שניה מטמא.

ל"ה: זיבה דומה למי בצק משעורים, וללובן ביצה שאינה מוזרת, ובאה מאבר מת, ואינה

ל"ג: פולטת שכבת זרע לסתירת שבעה נקיים - רמי בר חמא מסתפק אם סותרת הספירה, והנדון הוא אם פולטת טמאה משום הראייה או משום הנגיעה, זב שראה קרי אינו סותר אלא אותו היום, ואם ראה זיבה סותר כל השבעה.

שריפת תרומה שנגעו בה בגדים ששכב עליהם כותי - במתני' איתא שאף שחוששים לכותים כבועלי נדות אין שורפים תרומה מחמת זה כיון שהטומאה ספק, ואף ששורפים תרומה על בגדי עם הארץ, מתני' איירי בכותי חבר, או בכותי שטבל ובעליתו דרס על בגדי חבר והבגדים נגעו בתרומה, שאין לטמאו אלא משום בועל נדה, ויש כאן ספק ספיקא, שמא לא בעל בז' ימים אחרונים, ואפי' בעל שמא לא ראתה דם ירוק, ואין שורפים תרומה בספק ספיקא.

משנה: בנות צדוקים אם הולכות בדרכי אבותיהם דינם ככותיות והם בחזקת נדות, ואם הולכים בדרכי ישראל דינם כישראליות.

גמרא: לת"ק סתמא ככותיות, לרבי יוסי סתמא כישראליות.

נשות הצדוקים היו מראות הדם לחכמים הפרושים ולכן אין הרוק מטמא משום נדות, ואמנם מטמא משום צנורא דעם הארץ, אי לאו דאיירי בזמן הרגל שכולם כחברים, ולאביי אף בצדוקי חבר לא גזרו.

ל"ד: משנה: דם עובדת כוכבים ודם טהרה של מצורעת, לב"ש טהור, לב"ה מטמאים לחים ואין מטמאין יבשים, דם טהרה באשה שלא טבלה לב"ש מטמא לח ולא יבש, לב"ה מטמא לח ויבש, ואם ילדה בזב לכ"ע מטמא לח ויבש.

גמ': טעמא דב"ש שדם עובדת כוכבים טהור, אע"פ שעכו"ם מטמאים בזיבה, משום שלטמאו לגמרי א"א כיון שיטעו בינו לדם ישראלית וישרפו עליו תרומה בטעות, ולטמא לח ולא יבש א"א שיבואו לומר שגם ישראלית מטמאה לח ולא יבש, וכיון שדמה טהור גזרו

שמעין אחד הוא אם ראתה אחר כמה ימים מטמאה מעל"ע, ואיירי שראתה ביום שגמרה ימי טהרה, שעדיין לא עבר מעל"ע מימי טוהר, וכיון שלא שייך לגזור טומאת מעל"ע, לא גזרו ג"כ מפקידה לפקידה.

יולדת בזוב שספרה ז' נקיים לב"ש מטמא לח ולא יבש, ולב"ה מטמא לח ויבש, לרב הטעם של ב"ה משום שהדם הוא מהמעין הטמא, ללוי איירי שלא פסק המעין הטמא, או דבאמת לתנא זה מעין אחד הוא.

הלכה כרב שמעין אחד הוא בין לקולא ובין לחומרא.

טומאת דם הלידה

ל"ו: משנה: דם שמחמת קושי הלידה מתי הוא דם זיבה ומתי דם לידה.

קשתה וראתה ופסק הקושי טמאה זיבה, לר"א איירי ששפתה מעל"ע, ולרבי יהושע צריך לילה ויום.

הזמן המירבי לתלית דם קושי בלידה- לר"מ אפי' נ' יום, לרבי יהודה חודש, לרבי יוסי ור"ש שבועיים.

גמ': דם לידה הבא מחמת קושי הלידה, בימי זיבה אינו מטמא, בימי נדה מטמא.

אשה הרואה דם באונס טמאה.

המקשה בימי זיבה וראתה דם, לרב יצחק מותרת מיד דדם לידה הוא, לרב מזרבנן טמאה עד הערב, לשמואל טמאה יום נוסף דחיישינן שמת יפסיק קושי הלידה ולא תלד, והדר ביה רב.

דם לידה היינו היכא שקשתה סמוך ללידה, אבל אם ביום הסמוך ללידה שפתה, אפי' אם קשתה קודם לכך וראתה דם כל ימים אלו אינו דם לידה, לחנניא בן אחי רבי יהושע קשתה שעה אחת ביום השלישי וילדה אחר שעה אחת מליל רביעי נחשב קושי הסמוך ללידה, ורבנן חולקים.

מעשה הנידוי שנידה רב אסי את שילא בר אבינא.

קשורה, שכבת זרע באה מאבר חי ודומה ללובן ביצה המוזרת.

מעין אחד או שניים

נחלקו רב ולוי, לרב דם טוהר הוא מאותו מעין שממנו מגיע הדם הטמא ומ"מ התורה טיהרתו, וללוי דם טוהר הוא ממעין אחר ורק הוא טמא.

נ"מ במחלוקת רב ולוי בהמשיכה אותה ראייה מימי טומאה לימי טהרה או להיפך, דאז ללוי דינה לקולא או לחומרא כמו המעין הקודם שעדיין לא נסגר, ולרב הדם שבימי טוהר לעולם טהור ושאר הדם טמא, וע"ע להלן.

דם יולדת שלא טבלה- לב"ש מטמא לח ולא יבש לב"ה מטמא לח ויבש, ב"ש מודים שדם יולדת בזוב מטמא לח ויבש, אבל אם ספרה ז' נקיים אף שלא טבלה דמה מטמא לח ולא יבש.

רב הסובר מעין אחד הוא יבאר מחלוקת ב"ש וב"ה שלב"ה מטמא לח ויבש כיון שזה המעין הטמא, והטהרה תלויה בימים ובטבילה, ועל כן כיון שלא טבלה הדם מטמא לח ויבש, ולב"ש הטהרה תלויה בימים לבד, וביולדת בזוב מודים ב"ש כיון שהתורה לא טיהרה מעין זה אלא אחר ז' נקיים.

לוי הסובר ששני מעיינות הם איירי מתני' בשופעת לב"ה טמא שהרי זה עדיין המעין הטמא, וב"ש סוברים מעין אחד הוא ולהכי טהור דהתורה טיהרתו, ביולדת בזוב נמי איירי בשופעת.

ל"ז: יולדת בזוב לרב צריכה ז' נקיים לראות שנסתם המעין, ללוי מספיק הפסקה משהו אחר ימי טומאה, כי הדם אח"כ הוא ממעין אחר.

מינקת המתחזקת ג' עונות שלא רואה בהם דם, הרי ללוי ההפסקה משהו אחר ימי טומאה, מחזיקה את כל ימי הטהור שלא ראתה בהם, שאף אם ראתה מהמעין הטמא לא ראתה.

ראתה דם אחרי ימי טוהר דיה שעתה לשמאי ולהלל, ללוי איירי אף ברואה הוחזקה שנסתם המעין הטמא ולהכי דיה שעתה, אבל לרב

אם היתה רואה דם ביום השביעי וסותרת מניינה.

ל"ח. ללישנא בתרא לרבי לוי אין דם קושי טהור אלא בראתה ג' ימים שראוי לטומאת זבה גדולה, אבל אם ראתה יום או יומיים בקושי טמאה, לרב גם בכהאי גוונא טהורה.

היה ר"מ אומר יש מקשה מאה וחמישים יום רצופים ואין זיבה עולה בהם. ראתה ב' ימים בימי זיבה בקושי הלידה, למ"ד א"א לפתיחת הקבר לא דם מצטרפת הלידה לג' ימים ונעשית זבה גדולה, אבל למ"ד אפשר לפתיחת הקבר בלא דם אינה זבה גדולה. אין קושי לנפלים.

שיטת רבי יהודה שרק בחודש התשיעי חשיב דם לידה, ואם ראתה ב' ימים בשמיני אפ"ל לדה בתחילת תשיעי אינו דם לידה.

מספר ימי העיבור- לר"י מבואר שאשה יכולה ללדת בכל ימי החודש התשיעי, לשמואל זמן ההריון הוא 271 יום משעת קליטת הזרע, ולכן חסידים הראשונים לא היו משמשים אלא מיום רביעי ואילך כדי שלא ילדו בשבת, היולדת בשביעי יכולה ללדת בכל ימי החודש לכ"ע.

ל"ח: יש מקשה עשרים וחמשה יום ואין זיבה עולה בהם, וא"א שתתקשה עשרים וששה יום בלא זיבה.

משנה: דם קושי בימי טהור טהור, ולר"א בימי הראוים לנדה טמאים.

מחלוקת רבנן ור"א- רבנן לומדים מ"תשב" על דמי טהרה לרבות דם קושי, וק"ו מקושי שקודם ללידה לקושי שלאחר לידה, או מק"ו משופי לקושי, ולר"א דיו לבא מן הדין להיות כנודן, ואין לטהר אלא דם זיבה ולא דם נידה, וכן יש לדרוש לר"א וטהרה ממקור "דמיה", דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד.

ימי זיבה

ל"ט. משנה: ב"א ימים הראוים לזיבה האשה בחזקת טהרה.

ל"ז: דם קושי לסתירת ז' נקיים- כיון שדם קושי אינו מטמא אינו סותר ספירת ז' נקיים, ואף שבימי נדה מטמא, צריך טומאה בפועל ובימי זיבה אינו מטמא, ומה שמצינו שאונס בזיבה סותר שם מצינו שאונס מטמא לרבנן בראיה שלישית של זב, וכל זה לרבנן אבל לר"א שראיה שלישית באונס אינה מטמאה, ואעפ"כ ראיה רביעית באונס סותרת, מבואר שאף ראיה שאינה מטמאה סותרת, וא"כ אף דם קושי סותר.

יולדת בימי ספירת ז' נקיים לרבנן שדם הלידה אינו סותר הספירה- לאבבי אין לספור ימי הלידה אף שאין בהם דם לנקיים, ולרבא אף סופרים אותם לנקיים.

"ואחר תטהר" לומדים מזה ששבעה נקיים הם בלא טומאה.

זבה שטמאה משום צרעת יכולה להטהר בימי טומאה הצרעת מזובה.

ל"ז: היולדת זכר טמאה שבע ימים בימים ובלילות.

אין דנים אפשר משאי אפשר, ולר"א דנים, והיכא שהקישן הכתוב אין משיבים על ההקש ולכ"ע דנים אפשר משאי אפשר.

שפתה מזה ומזה- קשתה וראתה דם, ואח"כ הפסיק הקושי מעל"ע והמשיך הדם טמאה זיבה, כיון שנתברר שהדם לא היה מחמת הלידה, אם פסק הקושי ופסק הדם וילדה, לרב חסדא גם בזה טמאה, לרבי חנינא בזה טהורה שכיון שפסק הדם תולים את הדם בזמן הקושי לדם שהגיע מחמת הלידה.

לר"מ זמן הקישוי המירבי לטהר הדם כדם לידה הוא מ' יום לבריאה ונ' לחולה.

דם קושי בימי זיבה- לרבי לוי אין דם קושי טהור אלא ב"א ימי זיבה, לרב אם ראתה ג' ימים בסוף י"א ימי זיבה גם הדם שאח"כ טהור מדין דם זיבה, שהרי ימים אלו ראויים לספירת ז' נקיים בזבה, ורב אדא בר אהבה מוסיף דבכהי גוונא טהורה לעולם, שהרי גם ימים שאחרי ז' נקיים היו ראויים לספירת ז' נקיים

יוצא דופן:

מ. משנה: יוצא דופן- לרבנן לא חשיב לידה לימי טומאה וטהרה וקרבו, ולר"ש חשיב לידה.

הדם מטמא את האשה ביציאתו לבית החיצון אף שהוא בתוך הגוף, אבל זב ובעל קרי אינם טמאים רק כשיצא לחוץ, ועל כן אם אוכל תרומה ומרגיש שהטומאה עומדת לצאת אוחז באמתו לעכב היציאה ובוולע התרומה.

נדה זבה בעל קרי זב טומאתן בכל שהוא.

גמרא: ר"ש יליף טומאה בשליא שנמוק בה הולד, ורבנן לית להו נימוק ומטמא משום ולד.

יולדת טומטום ואנדרוגינוס טמאה טומאת לידה.

יולדת שילדה כמה ולדות יחד מביאה קרבן אחד, ילדה ב' לידות אפי' מעיבור אחד והלידה השנייה היתה לאחר מלאת ימי טהרתה מביאה ב' קרבנות.

יוצא דופן בקדשים- יוצא דופן לרבי יוחנן פסול להקרבה אף לר"ש, לרב הונא בריה דר' נתן כשר.

מ: אם עלו לא ירדו- קדשים פסולים שעלו ע"ג המזבח דרשינן שלא ירדו, לר"י דווקא בנשחטה בלילה או נשפך הדם או יצא דמה חוץ לעזרה, לר"ש כל הפסולים שהיתה הבהמה כשרה ונפסלה בעזרה, אבל הפסולים מעיקרא כגון טריפה וכדו' אם עלו ירדו.

מ"א- מ"א: דם קושי ביוצא דופן- קשתה ג' ימים ב"א ימי זיבה ויצא הולד דרך דופן, לרבנן לא חשיב דם לידה אלא זיבה, ולר"ש חשיב לידה, עוד נחלקו לגבי דם לר"ש טהור ולרבנן טמא, לרבינא הדם שיצא דרך דופן טהור לכ"ע דהוי דם מכה ולא דם לידה, ונחלקו

בשאר ימים האשה צריכה לבדוק ואם לא בדקה טהורה, לא בדקה בשעת וסתה טמאה, לר"מ חרדה היא סיבה לסילוק דמים, ואם היתה במחבא בשעת וסתה ולא בדקה טהורה. ימי ספירת זב וזבה ושומרת יום כנגד יום הם בחזקת טומאה.

גמרא: י"א יום בחזקת טהרה-

אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה, אבל בימי נדה צריכה בדיקה לכתחילה.

רב חסדא אמר לומר שאף לר"מ שאשה שאין לה וסת אסורה לשמש, שמוותרת לשמש ב"א יום.

רבא אמר לומר שאינה מטמאה ב"א יום מעל"ע, ופריך מברייטא דכתיב שבימי זיבה מטמאה מעל"ע וקאי בתיובתא.

קביעות וסת בימי זיבה- רב הונא בר חייה אמר שמואל לומר שאינה קובעת וסת בימי זיבתה, לר"ל אשה קובעת וסת בימי זיבתה, רב פפא מסתפק אם חוששים לראיה בימי זיבתה כוסת שאינו קבוע.

ל"ט: שינתה ראיתה אם מונים מיום שראתה בפועל או מהיום שהיתה אמורה לראות- לרב פפא את ההפלגה לענין הוסת מונים מיום שהיתה אמורה לראות, אך את ימי נידה וזיבה מונים מהראיה בפועל, לרב הונא בריה דרבי יהושע מונים הכל מהראיה בפועל.

קביעות וסת בימי נדה

לריש לקיש אינה קובעת ולריו"ח קובעת. לרב פפא איירי בראתה בא' ובה' בחודש ראשון, ושוב ראתה בא' ובה' בחודש שני, ובחודש שלישי לא ראתה בא' וראתה בה', לריו"ח קובעת וסת בה' שהוא עיקר ראיתה ותולים את בראיות בא' בדמים יתירים שהקדימו לוסתה, וחשיב ימי נדה כיון שהיתה צריכה לראות בא' בחודש.

לרב הונא בריה דרבי יהושע איירי בראתה ג' פעמים בא' בחודש, וקודם הראיה השלישית ראתה בכ"ה, שדנים את עיקר הראיה בא', והראיה בכ"ה היא דמים יתירים.

הוא אליבא דר"ש לסתור וכנ"ל, וכן אם טמאה בכל שהוא, לל"ב לא ידע רב שמואל בר ביסנא את המשנה, למסקנה טמאה משום רואה גם לר"ש, סותרת וטמאה בכל שהוא.

הטובלת אחר לידה שנעקר ממנה דם- אם הדם נעקר קודם טבילה אינה יכולה להטהר כל זמן שהדם נמצא, ודווקא כשיצא הדם לחוץ אבל בבית החיצון אינו מעכב הטבילה דטומאה בלועה הוא, אם נעקר הדם לאחר הטבילה טהורה.

מ"ב: יצא הולד לבית החיצון חשיב לידה, ואף אם לא יצא דם בלידה טמאה משום לידה, וכן לענין מילה בשבת אם יצא הולד לבית החיצון בערב שבת חשיב לידה ואסור למוהלו בשבת, אם שמע את הולד צועק בידוע שיצא לבית החיצון.

הבית החיצון ובית הבליעה אם נדון כבלוע או כבית הסתרים- לאביי נדון כבלוע ולרבא כבית הסתרים, ונ"מ אם היה שם נבילה, דבבית הסתרים נבילה מטמאה במשא ובבלוע אינה מטמאה.

אוכל נבלת עוף טהור טמא בבית הבליעה, נבלת בהמה אינה מטמאה בבית הבליעה, ומבואר בזה באביי שבית הבליעה הוא כבלוע, דאם נדון כבית הסתרים למה לא מטמאה במשא.

טומאת נבילה שיעורה בכזית לאוכל לנוגע ולנושא.

קומטו של אדם נדון כבית הסתרים, ומטמא במשא ולא במגע.

המכניס שרץ בקומטו לאויר התנור טמא התנור דכלי חרס נטמא מאוירו.

מ"ג. הסט בקומטו- היה קנה בקומטו של זב והסיט בו את הטהור טהור, קנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב טמא.

ביצא הדם דרך רחם לר"ש טהור כדם קושי ולרבנן טמא, ולרב יוסף לכ"ע דם היוצא דרך דופן לא מטמא את האשה מדין ראייה, ונחלקו אם מקור מקומו טמא ונטמאה האשה ממגע הדם טומאת ערב, או שמקור מקומו טהור והאשה טהורה.

שיטת ריש לקיש שדם היוצא דרך מקור לחכמים טמאה האשה מדין ראייה, ולר"ש טהור משום שזה דם לידה, ושיטת ריו"ח כרבינא ורב יוסף שדם היוצא דרך דופן אינו דם המטמא משום ראייה.

אמר ריש לקיש מקור שנעקרה ממנו חתיכה טמאה האשה טומאת ערב משום הנגיעה בחתיכה.

אמר רבי יוחנן מקור שיצא ממנו כשתי טיפי מרגליות טמאה טומאת ערב, אבל טיפה אחת אימא מעלמא אתי.

בית החיצון- לריש לקיש הוא המקום שנראה לתינוקת בשעה שיושבת ונפתח רחמה מעט, לריו"ח מקום זה נחשב בחוץ, אלא מחוץ בין השיניים, ובין השיניים עצמו הוא בית הפנימי, במתניתא תנא שמקום שהשמש דש הוא הבית החיצון.

טומאת זבה נדה משמשת ופולטת בבית החיצון- זבה ונדה טמאו משהגיע הדם לבית החיצון, וכן פולטת שכבת זרע לרבנן, לר"ש פולטת טמאה רק משיצאה השכבת זרע לחוץ.

המשמשת טמאה טומאת ערב ע"י השכבת זרע, ואינה יכולה לטבול ג' ימים שא"א שלא תפלוט, אם שוכבת במיטה והטבילה טמאה טומאת ערב דיכולה שלא תפלוט, לר"ש שאינה טמאה אלא בשיצא לחוץ, אמנם אם התהפכה במיטה טמאה משום פולטת.

מ"ב. הפולטת טמאה משום רואה- רב שמואל בר ביסנא הסתפק אם טומאת פולטת היא משום הנגיעה או משום הראייה, ונ"מ לסתור ספירת ז' נקיים, דרואה סותרת ונוגעת אינה סותרת, לרבנן שפולטת טמאה כשיצא לבית החיצון ודאי טמאה משום רואה, והספק

שכבת זרע

אחיזה באמה - היה אוכל תרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו אוחז באמה ובולע את התרומה, לאביו אוחז במטלית עבה שהרי אסור לאחוז באמה וחיישינן שע"י האחיזה יצא יותר, לרובא כיון שעקר הזרע לצאת לא חיישינן.

לשמואל **שכבת זרע שיצאה בלי הרגשה** אינה מטמאה, ל"ב שכבת זרע שאינה יורה כחץ אינה מטמאה, ונ"מ שגם אם נעקרה בהרגשה אם יצאה בלי הרגשה אינה מטמאה, ול"ק בתר עקירה אזלינן ומטמאה, רבא מסתפק בכהאי גוונא, ללישנא אחרינא מטמאה אפי' באינו יורה כחץ, ואין בה כח להוליד.

בתר עקירה אזלינן - הגמ' מסתפקת כמה ספיקות בהא דאזלינן בתר עקירה. א' בעכו"ם שנעקרה ממנו שכבת זרע וטבל לגירותו ואח"כ יצאה, אם אזלינן לקולא בתר עקירה, ב' זבה שנעקרו מימי רגיה וטבלה, אם גם במימי רגליה שיכולה להעמידם אחר העקירה אזלינן בתר עקירה, ג' עובדת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה וטבלה, וקאי בתיקון.

מ"ג: טומאת שכבת זרע - זב מטמא לח ולא יבש.

ראה ג' ראיות מביא קרבן, ראה ב' ראיות מטמא משכב ומושב.

שכבת זרע של עכו"ם אינה מטמאה, וכן של פחות מבן ט'.

שיעור טומאה בשכבת זרע - לתנא דמתני' זב מטמא בכל שהוא, וי"א ששיעורו כחתימת פי האמה, לר"א בר"ש הרואה נטמא בכל שהוא, והנוגע שיעורו בכעדשה, לר"פ כיון שמקור טומאת מגע בשכבת זרע הוא משרץ, א"כ למ"ד דון מינה ומינה הרי דינו כשרץ בכעדשה, ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרה מטמא בכל שהוא כרואה, לרב הונא בריה דר"נ מקור טומאת שכבת זרע במגע אינו משרץ וממילא גם למ"ד דון מינה ומינה שיעורו במשהו.

טומאת שרצים - שרץ שיעור טומאתו בכעדשה, או באבר שלם אף בפחות מכעדשה, עכבר הים אינו מטמא משום שרץ.

משנה: תינוק ותינוקת -

תינוקת בת יום אחד ראויה לטומאת נדה, ובת י' ימים ראויה לזיבה.

תינוק בן יום אחד ראוי לטומאת זיבה נגעים ומת, זוקק ליבום ופוסט מייבום, מאכיל את אמו בתרומה אם מת אביו, ופוסל מן התרומה, יורש מוריש, ההורגו חייב, ומתאבלים עליו.

מ"ד: גמרא: הגמ' מביאה מקורות בתורה לדיני המשנה.

אכילת תרומה - עובר בת כהן שנשאת לישראל ומת הישראל פוסל אמו מתרומה, וכן ולדה פוסלה מאכילת תרומה.

כהן שהיו לו ב' נשים אחת גרושה ואחת כשרה, ומת והיו לשתיהן בנים, אין העבדים אוכלים בתרומה, שהרי הם עבדים גם של הבן החלל, אם היתה הגרושה מעוברת לתנא דמתני' אינו פוסל את העבדים מאכילת תרומה, ולרבי יוסי פוסל.

ירושה - בן יום אחד שמתה אמו ואח"כ מת הוא, הרי הנכסים שירש מאמו עוברים לאחיו מאביו, אם היה עובר הרי הוא מת קודם לאמו, והירושה היא לקרובי האם האחרים.

מ"ד: בן יום אחד שמת אביו ואח"כ מת הוא, הרי כל אחיו יורשים אותו, ונ"מ שנתמעט בזה חלק הבכורה, אבל עובר אינו ממעט חלק הבכורה.

בכור שנולד לאחר מיתת אביו אינו נוטל פי שניים.

אבילות - בן יום אחד שמת מתאבלים עליו, לרשב"ג דווקא היכא דקים לן שכלו חדשיו, אבל אם לא הוי ספק נפל.

משנה: בת ג' שנים ביאתה ביאה לענין קידושי ביאה ויבום, וביאה באשת איש, ולטמא בועלה כשהיא נדה, ואם נשאה כהן

עדים נהרגת הבהמה, ואם בא על ערוה היא חייבת מיתה, והוא פטור כיון שהוא קטן.

גמ': בן ט' שבא על יבימתו והגדיל צריך גט וחליצה, אם בעל לאחר שהגדיל סגי בגט.

מ"ה: מתני': בת י"א שנה ויום אחד נדרה נבדקים, ובדקים מחדש בכל נדר, ובת י"ב שנה ויום אחד נדרה קיימים, ואפי' אמרה שאינה יודעת לשם מי נדרה, וכן לזכר שנה אחרי נקבה, קודם לכן אפי' שאמרו שיודעים לשם מי נדרו או הקדישו אינו כלום.

גמ': אף אם בדקו הנדרים בחודש הראשון של השנה הי"ב ולא ידעה לשם מי נדרה, ממשיכים לבדוק כל השנה הי"ב.

זמן הבגרות בזכר ובנקיבה- לרבי תינוקות ניתנה בה בינה יתירה ולכן ממהרת לבגור קודם האיש, אבל לרשב"א תינוק בוגר ב"ב ותינוקות ב"ג, שמתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחילה.

תוך הזמן כלפני הזמן או כלאחר הזמן- השנה הי"ב לנקיבה והי"ג לזכר, לענין נדרים יש לה דין בפ"ע שהנדרים נבדקים, לענין עונשים לרב ור' חנינא אינם בני עונשים, לריו"ח ולרבי"ל הם בני עונשים.

בת י"ב ובן י"ג שלא הביאו שערות קטנים הם, קודם לכן הרי השערות שומא ואפי' בתוך הזמן, ומבואר דתוך הזמן כלפני הזמן.

מ"ו: שיטת רבי יוסי ברבי יהודה ששערות כבר מגיל תשע הרי הם סימן, ואיירי שנשארו השערות עד גיל י"ב, אבל אם נשרו נתברר שהיו שומא.

אמר רבא הלכתא תוך הזמן כלפני הזמן.

חזקה שהביאה סימנים- אמר רבא נקיבה בת י"ב וזכר בן י"ג חזקה שהביאו סימנים וא"צ לבדוקם, אבל אם בדקנו ולא נמצאו סימנים קטנים הם.

חיישינן שמא נשרו- לרב פפי חיישינן שהביאו שערות ונשרו, לרב פפא לא חיישינן,

אוכלת בתרומה, ואם בא עליה פסול פוסלה מכהונה, ואם בא עליה אחד מעריות חייב עליה אבל היא פטורה, אבל קודם ג' שנים אין ביאתה ביאה.

גמרא: שיעור ג' שנים- לחכמים אין ביאתה ביאה אלא לאחר השלמת השנה השלישית, לר"מ- לרב ינאי גם ביום האחרון של השנה השלישית ביאתה ביאה, לריו"ח אפי' עברו ל' יום בשנה השלישית, ובברייתא איתא אפי' לאחר יום אחד בשנה השלישית.

מ"ה: אשת כהן שנבעלה לבעלה קודם ג' שנים, ואחר ג' שנים לא מצא דם אסורה לבעלה, די"ל שביאה בתוך ג' מתרפאת מיד, ומה שלא מצא דם משום שנבעלה לאחר ג'.

בעל בתוך שלש ומצא דם, ובעל לאחר שלש ומצא דם, תולים שניהם בדם בתולים ולא בדם נדות, כיון שבביאה בתוך שלש הבתולים ניטלים וחוזרים.

גיל הלידה בעכו"ם- מעשה ביוסטני שאמרה לרבי שילדה בגיל ז', ודווקא בעכו"ם שבשר חמורים בשרם שייך דבר כזה, אבל בישראל אינה מתעברת לפני גיל י"א, ואיבעית אימא שיוסטני שיקרה.

גיל הלידה בישראל- קטנה פחותה מי"א משמשת כדרכה שאין חשש שתתעבר, מגיל י"א עד י"ב משמשת במוך שמא תתעבר ותסתכן, ואח"כ משמשת כדרכה שאין כבר סכנה, לחכמים אף בגיל י"א מותר דשומר פתאים ד', וכן נחלקו במניקה ומעוברת אם צריכות לשמש במוך.

בתוך ג' שנים אין ביאתה ביאה, אפי' נבעלה כמה פעמים.

מתני': ביאת בן ט' ביאתו ביאה- לקנות יבימתו ומ"מ אינה אוכלת בתרומה מחמתו ואין יכול לגרשה עד שיגדיל, להטמא בביאת נדה, פסול שבא על כהנת פסלה מאכילת תרומה, אם רבע בהמה פסולה למזבח ואם יש

יוסי- או משום שכמו שתרומה דרבנן גם חלה דרבנן ואתי דימוע דרבמן ומפקיע חלה דרבנן, או שרק חלה מדרבנן אבל תרומה מדאורייתא, שלהתחייב בחלה צריך "בבואכם" והיינו ביאת כולכם, ועזרא לא העלה את כולם, וי"א איפכא שתרומה דרבנן וחלה דאורייתא, שהרי קודם כיבוש וחילוק כבר נתחייבו בחלה ולא נתחייבו בתרומה.

מתני': באשה יש ג' זמנים, קטנה נערה ובוגרת, בקטנה ונערה אביה זכאי ובמציאתה ובמעשי ידיה, ובבוגרת אין לאביה רשות בה.

סימנים באשה- לריה"ג משיעלה הקמט תחת הדד, לר"ע משיטו הדדים, לבן עזאי משישחיר ראש הדד, לרבי יוסי מזמן שכשנותן ידו על העוקץ שוקע ושוהה מלחזור.

גמ': אמר שמואל לא משיעלה הקמט ממש, אלא כדי שתחזיר ידה לאחוריה ונראה כמי שיעלה הקמט תחת הדד.

בושת בשפחה כנענית- שמואל בדק הסימנים באמתו ונתן לה דמי בושטה, משום שסובר שניתנו לעבודה ולא לביישם, והיה מייחד לכל שפחה עבד מסוים, אבל רב נחמן היה מחליף, ורב ששת היה מפקיר אותם לערבי והזהירם שלא יכשילו ישראל.

שיטות נוספות בסימני בגרות- לר"א ברבי צדוק משיתקשקשו הדדים, לרבי יוחנן בן ברוקה משיפציל ראש החוטם, לרבי יוסי משתקיף העטרה את העוקץ, לר"ש משיתמעך המקום התפוח שעל בית הרחם.

מ"ז: אמר רבי הלכה כדברי כולם להחמיר, י"א שאמר זאת על סימני בגרות, וי"א שאמר זאת על **חצר צורית** שחייבת במעשר שהכלים נשמרים בתוכה, לרבה בר בר חנה זה חצר עם שומר, לר"ע אפי"א אם יש שני שותפים שכל אחד פותח ונועל אינה נחשבת משתמרת, לר' נחמיה נקראת משתמרת אם אין מתביישים לאכול בה, לרבי יוסי אם אנשים נכנסים והבעלים לא שואלים מה אתה מבקש אינה

והלכתא שחוששין שנשרו, ואם לא בא עליה לאחר י"ב שאין הספק אלא מדרבנן (בקידושין אביה ואחיה) אין חוששין שנשרו.

בת י"ב למיאון וחליצה- קטנה עד י"ב שנה יכולה למאן, מגיל י"ב אינה ממאנת ואינה חולצת-

ביאור א'- איירי בבדקנו ולא נמצאו סימנים, אינה ממאנת דחיישינן שמא נשרו, וכמ"ד דחיישינן שמא נשרו, ואינה חולצת כיון שלא הביאה סימנים.

ביאור ב'- איירי בלא נבדקה אם הביאה סימנים, ואין סומכים על החזקה שהביאה סימנים אלא למיאון אבל לא לחליצה.

מ"ו: מופלא הסמוך לאיש- והיינו מבן י"ב לזכר ומבת י"א לנקיבה ויודעים לשם מי נדרו, לרב הונא אם הקדישו ואכלו הם עצמם את ההקדש לוקים, הקדיש ואכלו אחרים- לרב כהנא אין לוקים דמופלא הסמוך לאיש דרבנן, ולריו"ח וריש לקיש לוקין דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא.

יתומה שנדרה בעלה מפר לה נדריה, אי נימא שמופלא הסמוך לאיש דרבנן הטעם מפני שנישואין דרבנן מבטלים נדר דרבנן, ואי נימא דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא מיפר לה כמ"ד דכל הנודרת על דעת בעלה נודרת, אף אם קידושיו מדרבנן.

קטן שלא הביא ב' שערות שתרים- לרבי יהודה אין תרומתו תרומה, לרבי יוסי אם הגיע לעונת נדרים תרומתו תרומה, אי נימא דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא ניחא אף אם תרומה בזמן הזה דאורייתא, ואם מופלא הסמוך לאיש לאו דאורייתא יסבור רבי יוסי שתרומה בזמן הזה דרבנן, וזה תלוי אם בירושה השלישית צריכים לקדש את הארץ או שנשארה בקדושתה.

מ"ז: חלה ותרומה בזמן הזה- עישה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה- לר"מ ורבי יהודה חייבת בחלה ואינה נפסלת בטבול יום, לרבי יוסי ור"ש פטורה מן החלה. טעמא דרבי

מ"ח: לרשב"ג אצל בנות הכפרים סימן העליון מגיע לפני התחתון, לרשב"א אצל בנות עניים סימן העליון מגיע לפני התחתון.

לחכמים ר"א ורבי ישמעאל נשים נאמנות לבדוק אם הגיעו סימנים.

שיטת רבי יהודה – לרבי יהודה בגיל י"א נשים נאמנות לבדיקה, ונ"מ שאם ימצאו לה שערות נדע שהם שומא וגם לאחר הפרק לא יסמכו עליהם, לאחר גיל י"ב אף שחזקה שהביאה סימנים, מ"מ לענין חליצה לא סומכים על החזקה, ונשים נאמנות לומר שהביאה סימנים, בשנה הי"ב אין נשים נאמנות, ואם הביאה שערות בזמן זה הרי היא גדולה, לר"ש אם הביאה שערות בשנה הי"ב אינה גדולה, ולכן נשים נאמנות ונ"מ לענין שומא כמו לפי ר"י קודם י"א שנים.

נאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל – לרבי יהודה בשנה הי"ב שלענין להחמיר מאמינים לאשה, ואב"א לר"ש ואירי אחר י"ב שנה ולא ס"ל לחזקה דרבה.

מ"ט: מתני': כלי חרס שיש בו נקב, אם נכנס מהנקב מים ודאי גם יוצא ממנו, ויש נקב שיוצא ואינו מכניס.

אצבע יתירה אם יש בה צפורן ודאי יש עצם, וחשיב אבר לענין טומאה באוהל אף בפחות מכזית, ויש עצם בלי צפורן.

גמ': כלי חרס שיש בו נקב פסול למי חטאת, אם הנקב מוציא ואינו מכניס חשיב כלי, אבל בשברי כלי חרס אם ניקב בהם נקב שמוציא ואינו מכניס, אין עליו שם כלי.

האופן לבדיקת הנקב שמוציא ואינו מכניס – לת"ק מכניסים את הכלי לתוך מים ובודקים אם נכנסים מים מהנקב.

מ"ט: לרבי יהודה באופן זה המים נדחקים להכנס אף בנקב קטן מהשיעור, אלא הבדיקה היא ע"י שהופך את הכלי ומניחו בתוך המים, ורואה אם נכנסים מים מהחור לכלי, או שמניח הכלי מלא מים ע"ג האש ובודק אם יוצא מים

משתמרת, לרבי יהודה ב' חצרות זו לפניו מזו הפנימית חייבת והחיצונה פטורה.

מתני': בני כ' שלא הביאו ב' שערות הנקיבה איילונית והזכר סריס, ויביאו ראייה שהם בני כ' ופטורים מיבום.

לב"ש סריס ואיילונית הם בני י"ח שנים, ולב"ה כ' שנה, לר"א האיש בן כ' והאשה בת י"ח.

גמ': מה שנעשה סריס מבן כ' דווקא כשנולדו בו סימני סריס, אבל אם לא נולדו בו סימני סריס עדיין קטן הוא עד שיגיע לגיל ל"ו.

מנין השנים אם מעת לעת או שמקצת השנה ככולה, לרב להלכה כל השיעורים בפירקין הם מעת לעת, ולעולא היכא שכתוב ויום אחד היינו מעל"ע, ואם לא מספיק מקצת משנה האחרונה, לענין קדשים בתי ערי חומה שדה אחוזה ושש שנים דעבד עברי וערכין כולם מעת לעת.

בא סימן:

סימני גדלות

מ"ח: מתני': גדלות תלויה בסימן התחתון, אם בא רק הסימן העליון לר"מ אינה גדולה, ולחכמים גדולה שא"א לעליון לבוא לפני התחתון.

גמ': מחלוקת ר"מ וחכמים – לר"מ שייך שיבוא סימן העליון לפני התחתון, ולכן אינה גדולה עד שיבוא התחתון, לרבנן אין שייך שיבוא העליון לפני התחתון, ולכן אם הגיע העליון ודאי הגיע גם התחתון, ואפי' בדקנו ולא הגיע התחתון תולים שנשרו השערות.

הפקר, וגידולו מן הארץ- למעוטי כמהין ופטירות, ובפאה בעינין נמי שתהא לקיטתו כאחד- למעוטי תאנה, ומכניסו לקיום- למעוטי ירקות, חוץ משומים ובצלים.

שורות בצלים שנזרעו בין ערוגות הירק- לרבי יוסי צריך להניח בכל שורה פאה, ולחכמים די בשורה אחת לכולם.

ג: מחשבת חיבור לא שמה מחשבה-
עולשין שראוים לאכילה לאדם ולבהמה, אם זרעם לבהמה אים מקבלים טומאת אוכלים, ואם נמלך שיהיו לאכילת אדם, בעינין מחשבה דווקא אחרי שנתלשו, אבל מחשבת חיבור לא שמה מחשבה, וכן מצינו שנבלת עוף טהור צריכה מחשבה לאכילה לאחר מיתה, זו שיטת רבי יוחנן, אבל ר"ז אומר שאפשר להעמיד את נבלת עוף טהור בתרנגולת שברחה והולידה אפרוחים שלא חשב עליהם מחיים, או בתרנגולת דאגמא וכרב פפא שאוסר תרנגול ומתיר בתרנגולת, אבל למרימור שניהם אסורים.

נבלת בהמה או עוף שלא חשב עליהם לאכילה

בעוף טהור בכרכים א"צ מחשבה ובכפרים צריך מחשבה.

בבהמה טהורה אף בכפרים א"צ מחשבה.

בבהמה טמאה צריכה מחשבה בכרכים ובכפרים.

וכולם א"צ הכשר מים לקבלת טומאה.

נפל עוף טהור בכרך לתוך הגת ומת ונמאס לאכילה, לת"ק טהורה דצריך מחשבה, ולרבי יוחנן בן נורי טמאה דא"צ מחשבה.

לטומאת בית הבליעה לכ"ע א"צ מחשבה.

ג:א. מחשבה במחובר לחייב במעשר- אף לריו"ח שאין מועילה מחשבה מחיים לנבלת עוף טהור, וה"ה שאינה מועילה מחשבה בזרעים מחוברים לענין קבלת טומאה, מ"מ לענין מעשר מועילה מחשבה, ומה שכתוב במשנה שכל שחייב במעשר מטמא טומאת אוכלים, הכונה לכל המינים ולא לכל המקרים.

מהחור, שהאש מעכב את יציאת המים, ואם יוצאים מים בידוע שהנקב גם מכניס, לרבי יוסי באופן זה יתכן שהנקב מכניס מים, אבל כשהוא על האש ממש אינו מוציא כי האש מעכבת, אלא בודקו ע"ג גחלים וכנ"ל, דרך נוספת לבדוק את הכלי לשים בתוכו מים, אם המים יוצאים טיפה אחר טיפה בלי הפסק, בידוע שהנקב גם מכניס.

אצבע יתירה שאין בה צפורן ויש בה עצם-
ואין האצבע נספרת עם שאר האצבעות, מטמאה משום העצם במגע ובמשא אבל לא באוהל עד שיהיה בה כזית או שיהיה בה צפורן.

כלי שנטמא במדרס- כל הכלים שיש להם איזה שימוש נטמאים בטומאת מת, אבל לענין טומאת מדרס בזב דווקא השימוש הוא לשכיבה או ישיבה, אבל כלי שעשוי למדידה אע"פ שישב עליו הזב אינו טמא במדרס.

מתני': הראוי לדון דיני נפשות ראוי לדון דיני ממונות, ויש שראוי רק לממונות ולא לנפשות. **גמ':** והיינו גר או ממזר.

מתני': מי שכשר להיות דין כשר להיות עד, ויש שכשר לעדות ופסול לדון.

ג: גמ': והיינו סומא באחת מעיניו, ואליבא דר"מ שמקיש דיני ממונות לנגעים, לענין שאינם כשרים אלא ביום, וסומא אפי' באחת מעיניו פסול, וקרובים פסולים, וריו"ח אפשר בסומא דס"ל שאין מקישים דינים לנגעים, כמו שמצינו שדיני ממונות גומרים בלילה.

מתני': כל אוכל שחייב במעשרות מטמא טומאת אוכלים, ויש שמטמא טומאת אוכלים ואינו חייב במעשרות.

גמ': והיינו בשר דגים וביצים.

מתני': מה שחייב בפאה חייב במעשרות, ויש שחייב במעשרות ופטור מפאה.

גמ': והיינו ירקות ותאנה.

אלו חייבים בפאה ובמעשר- דבר שהוא אוכל- למעוטי מיני צביעה, ונשמר- למעוטי

מתני': כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו, ויש שטעו ברכה לפניו ולא לאחריו.

גמ': י"א דהיינו ירק, ולסוברים שמברכים על ירק לאחריו בורא נפשות רבות, היינו מים, ולסוברים שמברכים על מים בורא נפשות רבות היינו מצוות, ולסוברים לברך על מצוות לאחריהם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לשמור חוקיו היינו ריח.

נ"ב. מתני': הבאת ב' שערות הוא סימן גדלות בתינוק ותינוקת.

בן סורר ומורה זמנו משיביא ב' שערות עד שיקיף זקן התחתון.

תינוקת יכולה למאן עד שתביא ב' שערות, ולרבי יהודה עד שירבה השחור.

גמ': שיטת רבי יוסי שקטנה חולצת, אבל קטן אינו חולץ.

עד שירבה השחור- הוא זמן מיאון לרבי יהודה והלכה כמותו.

שיעור הזמן למור עוקבא שיהיו ב' שערות שוכבות שיהיה נראה שרבה השחור, ורביא אמר ב'שערות שאורכם כשיעור משפה לשפה.

נבעלה אחר שהביאה ב' שערות קודם שרבה השחור, י"א שבזה מודה רבי יהודה שאינה יכולה למאן, וי"א שיכולה למאן.

גומות- לר' חלבו צריך שב' השערות יהיה בעיקרן גומות, ואפי"ב' שערות בגומא אחת, שרק בשיער הראש לא שייך שיהיו ב' שערות בגומא אחת, כדאמר הקב"ה לאיוב, ר' מלכיו אמר שאם יש גומות אע"פ שאין שערות היא גדולה, שודאי היו שערות ונשרו.

נ"ב: לרב חסדא צריך שיהיו ב' השערות במקום אחד, ולרב יהודה אמר שמואל אפי' בשני מקומות.

שיטת רבי יוסי שזמן המיאון הוא עד שיקיף השיער את העטרה, ובן שלקות אומר עד שתכלכל.

טריפה חייבת בראשית הגז ואינה חייבת בזרוע לחיים וקיבה, ולר"ש פטורה אף מראשית הגז.

המפקיר את כרמו והשכים בבוקר ובצרו, חייב בפרט ובעוללות בשכחה ובפאה, ופטור מן המעשר.

נ"א: השבת (-מין תבלין) פעמים משתמשים בה לתבלין, ופעמים משתמשים בה לכותח, השבת העומדת לכותח חשובה כאוכל, אבל העומדת לתבלין כיון שאינה נאכלת בפני עצמה אינה חשובה אוכל, ונ"מ לענין טומאת אוכלים ולקנותה בכסף מעשר שני.

תבלין אין נקנה ממעות מעשר שני, ולר"ע נקנה ממעות מעשר שני.

שבת סתמא עומדת לכותח ולא לתבלין,

הזורע שבת לתבלין או חרדל בכמה מקומות ויש ביניהם הפסק כל שהוא נותן פאה לכל אחד, דתבלין אין דרך לזרוע ממנו הרבה, וכן חייבת במעשר.

השבת שבישלה ונתנה טעם בקדירה, אינה נותנת טעם בקדירה אחרת, ואם היא תרומה לא נאסרת הקדירה השניה לזרים, ואינה מטמאה טומאת אוכלים.

מתני': כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות, ויש שחייב במתנות ופטור מראשית הגז.

כל שיש לו דין ביעור יש לו דיני שביעית, ויש שיש לו דיני שביעית ואין לו דיני ביעור.

גמ': והיינו מינים שאינם כלים בשדה שאין דין לבערם.

מתני': כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת.

כל בהמה וחיה שיש לו קרניים יש לו טלפיים ומותר באכילה, ויש שיש לו טלפיים ואין לו קרניים והיינו חזיר.

גמ': קשקשת היינו כמין לבוש, וסומכים עליה וא"צ לבדוק הסנפיר.

אם ראתה כתם ואח"כ בתוך מעל"ע ראתה דם לרבי תולה הכתם בראיה וחוששת מעל"ע מראית הדם, לרשב"א אינה תולה הכתם בדם אלא באותו היום, לרבינא לרבי ליומו ולרשב"א מעל"ע.

הא דלרבי תולה הכתם בראיה לריש לקיש הוא דווקא שהפסיקה בטהרה ביום השביעי למציאת הכתם, שגילתה דעתה שהראיה התחילה בכתם, וריו"ח סובר דבכל גוונא תולה הכתם בראיה.

הרואה כתם צריכה הפסק טהרה ביום השביעי כדי לטבול בערב.

מתני': הרואה דם בין השמשות בין יום שהיא נדה ליום שהיא זבה, או בין ימי טוהר לימי טומאה, הרי אינה יודעת מתי היא נדה ומתי זבה.

דין הרואה ומפסקת לסירוגין

נ"ד. גמ': אשה הרואה יום אחד ומפסקת יום אחד- הרי ז' ימים הראשונים הם ימי נדות ואסורה לשמש, בליל ח' טובלת ומשמת בלילה וביום, ומאז י"א יום הם ימי זיבה, וכיון שהיא רואה יום אחד הרי ביום שאחריו היא שומרת יום כנגד יום, ואסורה כל הימים מלבד היום השמיני, אם תחילת ראייתה ביום הרי מותרת בלילה שלפניו שכבר שמרה יום כנגד יום.

שני ימים טמאים ושניים טהורים- ז' ימים הראשונים היא נדה, ביום השמיני מותרת לשמש, בתשיעי ובעשירי ראתה, ביום י"א היא שומרת יום כנגד יום שהרי אינה זבה גדולה, ביום י"ב מותרת, וכן ביום ט"ז וביום כ'.

יום י"ח הוא סוף ימי זיבה, ואם ראתה בו אינה צריכה לשמור יום כנגדו, ומ"מ ב"ה אומרים שאם שמש בי"ט וראתה בו ביום הרי זה גרגרן, ומ"מ במקרה דידן אסורה לשמש ביום י"ט לכ"ע כיון שראתה גם ביום י"ז.

שלשה טמאים ושלשה טהורים- משמשת ביום השמיני והתשיעי, ושוב אינה מותרת לעולם כיון שהיא זבה גדולה וצריכה ז' נקיים.

מתני': שיעור ב' השערות שנאמרו בפרה אדומה בנגעים ולענין גדלות הוא- לרבי ישמעאל כדי לקוף ראשם לעיקרם, לר"א כדי שיוכל לאוחזם מעט בציפורן, ר"ע אומר כדי שיוכל לחותכם בזוג.

גמ': הלכה כדברי כולם להחמיר.

כתם

מתני': אשה שמוצאת כתם על חלוקה ואינה יודעת מתי יצא הדם נתקלקלה בספירת ימי נדותה, בכתם כשיעור ג' גריסים ועוד לר"מ חוששת לזיבה גדולה ולחכמים אין חוששים.

גמ': אם ראתה ג' כתמים בג' ימים בג' בגדים או שראתה דם ב' ימים וביום השלישי מצאה כתם הרי היא זבה גדולה, ומביאה קרבן ואינו נאכל.

ראתה ג' כתמים בג' מקומות בחלוק אחד גם בזה נחלקו חכמים ור"מ.

מצאה כתם כשני גריסים- לת"ק אינה חוששת לזיבה, ולרבי יהודה בן אגרא בשם רבי יוסי חוששת לזיבה שמא ראתה בבין השמשות שעולה לב' ימים.

נ"ג. אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בן אגרא כשלא בדקה בבית השמשות, לא בבין השמשות דרבי יהודה ולא בבין השמשות דרבי יוסי, ואף לחכמים בכהאי גוונא חוששת לזיבה, אבל אם בדקה בבית השמשות דרבי יהודה, ובדקה בכל זמן בין השמשות, נראין דברי חכמים שאינה חוששת, ואף שלא בדקה בבין השמשות דרבי יוסי ס"ל דלילה הוא, ור"י בן אגרא חולק באופן זה שלא בדקה בבין השמשות דרבי יוסי וס"ל דחוששת לזיבה, יש ברייתא נוספת ששם מבואר שאליבא דר"י בן אגרא אף אם בדקה בבין השמשות דר"י אינה חוששת, וס"ל לאותו תנא שבין השמשות דרבי יוסי הוא בזמן בין השמשות דרבי יהודה.

נ"ג: טומאת כתם למפרע- אשה הרואה כתם לרבי טמאה למפרע משעת כיבוס, ולרשב"א אינה טמאה למפרע.

דם הנדה:

נ"ד: מתני': דם הנדה ובשר המת מטמאים לחים ויבשים.

הזוב ליחת הפה ורוק הזב, השרץ הנבילה ושכבת זרע, אין מטמאים יבשים.

יבש שיכול לחזור ללחותו ע"י שריה מעל"ע במים פושרים חשיב לח.

לרבי יוסי בשר המת שיבש עד כדי שאינו חוזר ללחותו ע"י שריה טהור.

גמ': טומאת דם הנדה - הגמ' מביאה מקור בתורה למה שדם נדה מטמא, ושמטמא לח ויבש, ושהדם לא עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים, וכן אבן המנוגעת, ושמטמא דם הנדה אינו מטמא באבן מסמא.

נ"ה. בשר המת שיבש עד כדי שנפרך לריו"ח טהור ולריש לקיש טמא, ומודה ריש לקיש שטהור אם יבש עד שאיקמח.

שיניים שער וצפורן המחוברים לגוף המת מטמאים, אם נתלשו אין מטמאים, דבעינן דומיא דעצם שנברא עמו ואין גזעו מחליף, ושיניים לא נבראו עמו, ושיער וצפורן גזעו מחליף,

טומאה בעור המת - ללישנא קמא גזעו מחליף ואינו מטמא אלא משום גזירה שמא יעשה אדם מעור אביו ואמו מרדעת לחמור, לענין טריפות בהמה שנתקלף העור שלה, לר"מ אינה טריפה כיון שעתידי לחזור, ולחכמים טריפה כיון שעד שיחזור הבהמה מתה, ללישנא בתרא עור אין גזעו מחליף ומעיקר הדין מטמא, ואם עבדו את העור טהור מעיקר הדין וטמא מגזירה, ומה שלר"מ בהמה שנתקלף עורה אינה טריפה, הטעם הוא משום שיכולה לחיות בלי עור.

ד' טמאים וד' טהורים - משמשת רק ביום השמיני ותו לא.

ה' טמאים וה' טהורים - משמשת רק בימים ח' ט' וי' ותו לא.

ו' טמאים וו' טהורים - משמשת ח' ט' י' י"א י"ב ותו לא.

ז' טמאים וז' טהורים - משמשת בז' ימים השניים, ואח"כ רואה זיבה ז' ימים, ואח"כ הם ז' נקיים, ואח"כ רואה ז' ימים והם ימי נדה, ואח"כ משמשת ז' ימים, וכן הלאה שהראיה חדשה היא בימי נדתה, נמצאת משמשת רביע ימיה.

ח' טמאים וח' טהורים - בשמיני רואה זיבה ובתשיעי שומרת יום כנגדו, בי"א י"ב י"ג י"ד ט"ו ט"ז מותרת לשמש, בי"ז וי"ח היא רואה והרי היא זבה קטנה, ואח"כ רואה עוד ו' ימים שהם בימי נדה, ביום השביעי לנדתה שהוא היום הכ"ה הרי הוא היום השביעי לנדתה, וכן עולה לשמירת יום כנגד יום לזיבתה שראתה בי"ז וי"ח, ואח"כ מותרת ז' ימים, ואח"כ רואה ח' ימים ונעשית זבה גדולה, ושומרת ז' נקיים, ואף שחל מהז' הם בימי נדתה, מ"מ ימי נדתה שאין רואה בהם עולים לספירת זיבתה, וביום השמיני שהוא היום המ"ח מותרת, וכשרואה ביום המ"ט הרי זו ראית נדה, נמצאת משמשת י"ד ימים מתוך מ"ח.

נ"ד: ט' טמאים וט' טהורים - השמיני והתשיעי זו ראית זיבה, בעשירי שומרת יום כנגד יום, ומותרת עד יום י"ח שהיא רואה בו, וביום הי"ט הרי זו ראית נדה וחוזרת לחשבון הראשון.

י' טמאים וי' טהורים - ז' ימים הראשונים הם ימי נדה, ואח"כ נעשית זבה גדולה וצריכה ז' נקיים, ומותרת ג' ימים, נמצאת משמשת כמנין הימים שראתה בימי זיבתה, וכן הוא הכלל ליותר מכך כשראתה ופסקה לסירוגין.

ימי טומאת לידה או ימי נידה שאינה רואה בהם עולים לימי ספירת זיבה.

נ"ו: גמ': חזקתו בדוק- שעת כבוד במבוי ושעת כבוס בבגד הטעם הוא משום שחזקה שבדוק בשעת הכבוד והכבוס, ולא משום חזקה שהשרץ יוצא ע"י הכיבוד, והדם יורד ע"י הכיבוס, ועל כן היכא שיודע שלא בדק מטמא למפרע אף קודם לכן, ואם נמצא השרץ בגומא או הכתם בצד הבגד, אף ששם אינו מתכבד או מתכבס, מ"מ חזקה שבדק גם שם.

רב אחא אמר שיכולה לכבס הבגד ואם הכתם יורד בידוע שבא אחר הכיבוס הראשון, לרבי כולה לבדוק את הכתם אם גלדו עבה בידוע שבא אחר הכיבוס, אם אין גלדו עבה יתכן שבא קודם הכיבוס.

לר"ש דמתני' דווקא שרץ לח, אבל כתם לח יתכן שנתייבש ונפלו עליו מים.

מתני': כתמי עכו"ם אינם מטמאים.

כתמים הבאים מרקם לת"ק טהורים ככתמי עכו"ם, לרבי יהודה טמאים מפני שהם גרים וטועים שאינם מצניעים כתמיהם.

מחלוקת ר"מ וחכמים בכתמי כותים.

גמ': תרמוד י"א שממזדים הם ואין מקבלים מהם גרים וכתמיהם טמאים, וי"א שעכו"ם הם ומקבלים מהם גרים וכתמיהם טהורים.

כתמי כותים טמאים דגירי אמת הם, כתמים הנמצאים במקום גלוי בערי ישראל טהורים שישאל מצניעים כתמיהם, בערי כותים לר"מ טמאים דאין מצניעים כתמיהם ולחכמים טהורים דמצניעים כתמיהם.

מתני': כתמים הנמצאים אצל ישראל בכל מקום טהורים, חוץ מהחזרים וסביבות בית הטומאות ששם מצניעים כתמיהן.

בית הטומאות של כותים- לת"ק מטמאים באוהל משום נפלים, ולרבי יהודה אין מטמאים באוהל.

הכותים נאמנים על טומאת מת ועל הבכורה ועל ציון קברות, ואין נאמנים על דבר שחשודים עליו.

בשר מטמא דאין גזעו מחליף אלא נעשה במקומו צלקת.

הגמ' מביאה ילפותא שהזוב מטמא במגע ובמשא לטמא אדם לטמא בגדים.

נ"ה: הגמ' מביאה ילפותא לטומאת הרוק וכיחו וניעו ומי האף של הזב, במגע ובמשא לטמא אדם לטמא בגדים, אך אם ירק הזב על אדם ולא נגע בו הרוק אינו טמא.

מי האף היוצאים מן הפה מטמאים לכ"ע, היוצאים מן האף לרב אין מטמאים, ולריו"ח מטמאים.

ט' דברים במשקה הזב- זיעה ליחת הפצע והרעי טהורים לגמרי, דמעות דם מכה וחלב האשה מטמאים טומאת משקה ברביעית, זובו רוקן ומימי רגליו מטמאים טומאה חמורה, ובכלל הרוק כיחו וניעו, ולריו"ח גם מי האף.

הגמ' מביאה ילפותא שדמעת העין ודם מכה וחלב האשה נחשיבם משקה, וממילא מטמאים משום משקה הזב.

נ"ו: דם היוצא מפי האמה או מן הפה של זב אינו מטמא.

השרץ מטמא לח ואינו מטמא יבש, ואם הוא שלם מטמא אף ביבש.

שריה בפושרין- המטמאים לחים ואין מטמאים יבשים, אם ע"י שריה במים פושרים מעל"ע חזרו לכמות שהיו טמאים, לרשב"ג צריך שיהיו המים פושרים כל המעל"ע, ליהודה בן נקוסא רק בתחילתן.

בשר המת שיבש אינו מטמא בכזית, אבל מטמא במלא תרוד משום רקב.

מתני': מצא שרץ במבוי מטמא למפרע עד שעת בדיקת המבוי או כיבודו.

כתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שעת בדיקת הבגד או כיבוסו.

לר"ש שרץ לח אינו מטמא אלא עד זמן שאם היה יוצא היה נשאר לח.

ג"ז. גמ': נאמנות כותים- אין הכותים נאמנים לאחרים כלל כיון דלית להו לפני עוור, ומה שמצינו שנאמנים איירי ממה שרואים שהם עצמם עושים, בטואמה איירי שכהן כותי אוכל תרומה, בבכור איירי שהכותי גוזז ועובד, וקמ"ל שבקיאים הם.

ואינם נאמנים **בדרבנן** כיון שלא זהירים, ולכן אינם נאמנים לתחומין או למגע יין נסך, אבל סומכים על ציון קברות שלהם כיון שנזהרים בזה.

אמר ר' ירמיה מדיפתי מודה שמואל שטמאה מדרבנן.

ג"ח. לר' נחמיה אשה המוצאת כתם על **דבר שאינו מקבל טומאה** כגון קרקע טהורה.

אין מחזיקים טומאה ממקום למקום- ועל כן בכתם דנים אם יכול ליפול לשם מאותו מקום טמאה, ואם יכול להגיע לשם ע"י שנפל למקום אחר ומשם בא לכאן טהורה, וכן לענין תליה אם יש במה לתלות שהגיע דם מעלמא לכאן טהורה, אבל אין תולים לומר שהגיע לכאן דרך מקום אחר.

מצאה כתם על אגודל רגלה טמאה, שיכול הדם להגיע לשם בהילוכה.

מצאה כתם על ידה טמאה שכל היד עלולה ליגוע באותו מקום.

מצאה כתם על שוקה מבפנים עד מקום חבק כולל מקום חבק טמאה, מבחוץ טהורה.

מצאה דם על בשרה כרצועה לאורך הירך טמאה, מצאה כעגול או כשורה או טיפין טיפין או כרצועה לרוחב הירך תיקו.

מצאה כתם על חוטי השתי תחזור על זה שוב ואם תמצא דם טמאה, ואף שאין שונים בטהרות לקולא, הכא שונים לחומרא.

מצאה כתם על החלוק שישינה איתו בלילה בכל מקום טמאה.

שתי נשים אחת ארוכה ואחת קצרה שלבשו חלוק אחד, אם נמצא הכתם כנגד בית התורפה של ארוכה שתיהם טמאות, ואם כנגד של קצרה רק היא טמאה.

בדקה חלוקה והשאלה אותו לחברתה ונמצא בו כתם, לענין דינא אין השניה צריכה לכבסו, לענין תליה הראשונה טהורה והשניה טמאה.

גמ': נאמנות כותים- אין הכותים נאמנים לאחרים כלל כיון דלית להו לפני עוור, ומה שמצינו שנאמנים איירי ממה שרואים שהם עצמם עושים, בטואמה איירי שכהן כותי אוכל תרומה, בבכור איירי שהכותי גוזז ועובד, וקמ"ל שבקיאים הם.

ואינם נאמנים **בדרבנן** כיון שלא זהירים, ולכן אינם נאמנים לתחומין או למגע יין נסך, אבל סומכים על ציון קברות שלהם כיון שנזהרים בזה.

כותי שמעיד על **ספק** טומאה שטהור אינו נאמן כיון שאין הם נזהרים בספיקות, ונ"מ בסככות פרסות ובית הפרס, ואם מהלך בכל מקום הספק נאמן, ואין חוששים שיצאה רצועה וסמך הכותי שהטומאה שם.

בית הפרס טומאתו מדרבנן, ומותר לנפח וללכת ואם נידש ברגלי אדם טהור, שיעורו מאה אמה שהוא בית ד' סאין, ולרבי יוסי בית ה' סאין.

הרואה כתם:

דיני תליה בכתמים

ג"ז. מתני': כתמים- המוצאת כתם על בשרה או על חלוקה, אם נמצא במקום שדם המקור יכול ליפול שם טמאה, ואם לאו טהורה.

גמ': כתמים דרבנן- לשמואל אשה הרואה דם על הקרקע שישבה עליה ויצא הדם בלא הרגשה טהורה.

מתי חוששים לראיה בהרגשה- אשה שמצאה דם אחרי הטלת מי רגלים או אחרי בדיקת עד או אחרי תשמיש הדם טמאה, שהרגשת מי רגלים או עד או שמש דומה להרגשת יציאת הדם.

איירי בנתעסקה בתרנגולת שיש בה כמה מיני דמים.

כתם ארוך מצטרף לכגריס ועוד טיפין טיפין אין מצטרפים.

הלכה כר"א בר צדוק שבנמצא על העד כתם משוך טמאה, ורק בעגול תולה במאכולת, מצאה על חלוקה תולה אפי' במשוך.

האשה:

דם במי רגליים

נ"ט: מתני': מצאה דם במי רגליים, לר"מ עומדת טמאה יושבת טהורה, ולרבי יוסי אף עומדת טהורה.

אם גם האיש עשה צרכיו באותו הספל לרבי יוסי טהורה, ולר"ש טמאה שחזקת דם מן המקור.

גמ': שיטת ר"מ שיושבת טהורה משום שלא אתו מי רגליים למקור, ואיירי ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל ונמצא דם בתוך הספל, אבל בלא זה אף ביושבת טמאה, דחיישינן דבתר דתמו מיא אתא דם מהמקור.

איש ואשה עומדים שיש כאן ספק נוסף די למא מן האיש לריש לקיש גם בזה לר"מ טמאה, לרבי יוחנן בזה מודה ר"מ שטהורה, ואפי' לכתחילה מותרת להתעסק בטהרות, ותניא כוותיה דריו"ח.

יושבת לר"ש ואפי' איש ואשה יושבים טמאה שחזקת דמים מן המקור.

לרבי יוסי בין עומדת בין יושבת טהורה והלכה כדבריו.

נ"ח: שתי נשים שנתעסקו בצפור ויש בו דם כסלע אחד ומצאו על כל אחת כתם כסלע שתייהן טמאות.

לבשה ג' בגדים זה ע"ג זה אם יש לה במה לתלות תולה אפי' אם מצאה בבגד התחתון, ואם אין לה אינה תולה אפי' בבגד העליון.

מתני': תליה - אשה הרואה כתם תולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות.

הרגה מאכולת תולה בה, לרחב"א תולה עד כגריס אע"פ שלא הרגה.

ר"ע תלה כתם במכה שיכולה להתגלע שנאמר דם ולא כתם, וחכמים לא אמרו להחמיר אלא להקל.

עד הנתון תחת הכר ונמצא עליו דם עגול טהור משוך טמא.

גמ': עברה בשוק של טבחים וספק אם ניתז עליה דם תולה, ספק אם עברה בשוק של טבחים אינה תולה.

תליה במאכולת - לרשב"ג אינה תולה במאכולת אלא בהרגה מאכולת, לרחב"א תולה עד כגריס אפי' לא הרגה, לחכמים תולה בפשפש עד כתורמוס, ופשפש זה ארכו כרחבו, וטעמו כריחו - שאם אכל תרומה וטעם טעם פשפש בפיו יפלוט.

עיר שיש בה חזירים אין חוששים לכתמים, וכן בדוקרת שהיה מצוי בה טבחים ואשפות ושקצים.

שיעור כגריס - לרב הונא אינה תולה אלא עד כגריס אבל גריס עצמו אינה תולה, ולרב חסדא אף כגריס עצמו תולה.

נ"ט. כללי תליה

נמצא כגריס ועוד והיתה מאכולת רצופה בו, לר' ינאי טהורה ולרבי חנינא טמאה.

רבי ירמיה מסתפק בנתעסקה בכגריס ונמצא עליה כגריס ועוד.

נתעסקה בכגריס ומצאה כשני גריסים אינה תולה, וכן נתעסקה באדום ומצאה שחור.

נמצא עליה מין אחד תולה בו כמה מינים, לל"ק אפי' צבע אחר כיון שנתעסקה, לל"ב

מתני': ג' נשים במיטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן ורגליהם משולבות יחד כולן טמאות.

בדקה אחת מהן את עצמה ונמצאת טמאה היא טמאה ושתייהן טהורות.

מסולקת תולה באינה מסולקת, ואם כולן מסולקות כולן טמאות.

בדיקה בתוך שיעור וסת

גמ': לבעלה ולטהרות- נחלקו בר פדא ורבי אושעיא בבדקה עצמה אחר נגיעה בטהרות בתוך שיעור וסת, לבר פדא טמאות ודאי ושורפין וכמו שבבדקה וראתה תוך שיעור וסת לתשמיש בעלה חייב חטאת, לר' אושעיא הטהרות טמאות מספק ואין שורפין, ושאינו מתשמיש שאומרים שראתה קודם והשמש עיכב את הדם מלצאת.

לענין תליה- ג' נשים במיטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולם טמאות, ואם בדקה עצמה תוך שיעור וסת, לבר פדא היא טמאה והם טהורות, ולר' אושעיא כולן טמאות.

ס"א. מתני': ג' נשים במיטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן ואין רגליהם משולבות, טמאה זו שנמצא הדם תחתיה וזו שלידה, ואם עולים על המיטה דרך המקום שנמצא בו הדם כולם טמאות.

בדקה אחת מהם ומצאה עצמה טהורה היא טהורה והם טמאות, וכן בשניה, ואם שלשתן נמצאו טהורות כולן טמאות.

גל שהיה בו טומאה ונתערב בשני גלים טהורים, אם בדק את הגל ומצאו טהור טהור, וכן בשני, נמצאו שלשתם טהורים לרבנן אם בדק עד שהגיע לסלע או לקרקע בתולה אינו חושש לטומאה, ולר"מ כולם טמאים.

גמ': מחלוקת ר"מ ורבנן- טעמא דרבנן שסומכים על בדיקת הגל אע"פ שלא נמצאה הטומאה שהיתה בו, משום דאיכא למימר שעורב לקח את הטומאה, ור"מ ס"ל שהמקום בחזקת טומאה, והביא ר"מ מעשים שבדקו

מתני': לבשו כמה נשים חלוק אחד אם אחת מהם נכרית או נדה כולם תולות בה, ואם לאו כולם טמאות.

אמר ר' נחמיה כל דבר שאינו מקבל טומאה אין בו טומאת כתמים.

ס. גמ': הא דתולין בנכרית איירי שהיא גדולה ויודעים שכבר ראתה, ור"מ סובר שאף בראויה לראות ועדיין לא ראתה תולים בה.

לרשב"ג תולין בשומרת יום כנגד יום בשני שלה, ובסופרת ז' נקיים, לרבי אין תולין אלא שתייהן טמאות, ומודה רבי שתולין בדם טוהר ובבתולה שדמיה טהורים ובשומרת יום כנגד יום בראשון שלה.

טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אחד טמא ואחד טהור, לרב אדא ולר"י בר חנינא הטהור תולה את הטומאה בטמא, ואף בתלוי תולה, לרב חסדא אין תולין בטמא אלא לרשב"ג אבל לרבי שניהם טמאים.

תליה בבעלת כתם- אשה שהשאילה חלוקה לאשה שראתה כתם, ונמצא כתם על החלוק, לר' יהודה בר ליואי בין לרבי ובין לרשב"ג אין תולה בבעלת הכתם דבכתם אינה בחזקת רואה, והגמ' אומרת ג' אפשרויות נוספות, א' לרבי אין תולין ולרשב"ג תולין, ב' לרשב"ג ביום הראשון למציאת הכתם תולין, ג' לרשב"ג אינה תולה אלא למפרע.

ס: אינו מקבל טומאה-

אחורי כלי חרס חשוב אינו מקבל טומאה לענין כתמים, ולא גזרינן אטו תוכו.

מטלניות שאין בהם שלש על שלש חשיב אינו מק"ט לענין כתמים דלא חזי.

הלכה כר' נחמיה, ורבי יעקב פליג.

לרבי יעקב שתי נשים שטחנו ברחיים של יד ונמצא דם תחת הפנימית או באמצע שתייהן טמאות, ואם נמצא תחת החיצונה רק היא טמאה.

גמ': צפון - העביר על הכתם ו' סמנים ולא עבר והעביר צפון ועבר טהרותיו שמקודם טמאות דשמא היה עובר ע"י השביעי, אם העביר הצפון אחרי השביעי טהרותיו טהורות, דצפון מעביר גם צבע.

כתם שירד כשהעביר עליו פעם שניה ז' סמנים טהרות שעשה אחר תכבוסת ראשונה טהורות, אחר תכבוסת שניה טמא עד שיטבילו, דכיון שהקפיד עליו כדם הרי הוא טמא.

ס"ב: טומאה בלועה - כלי חרס שבלעו טומאה והכניסם לתנור והוסק התנור התנור טמא שההסקה מוציאה את הבלוע, אם לא הוסק התנור הרי הטומאה בלועה בחרס, לריו"ח טהור ולר"ל טמא, ואמר רב פפא שנחלקו דווקא ביכול לצאת ולא הקפיד עליו להוציאו, אבל אם אינו יכול לצאת טהור לכ"ע, וכן בכתמים דרבנן, ואם יכול לצאת והקפיד עליו להוציאו טמא לכ"ע.

ס"ג. רוק תפל - לרבא אפי' אכל בערב כל שלא אכל לאחר קומו משנתו זהו רוק תפל, לריו"ח כל שעבר עליו חצות לילה בשינה, ישן כל היום אינו רוק תפל, היה מתנמנם כל הלילה זהו רוק תפל, השכים ודיבר רוב דיבור הראוי לשלש שעות אינו רוק תפל.

לריש לקיש רוק תפל צריך שיהיה עם כל שאר הסמנים.

מי גריסים - לרבי יהודה צריך שיהיו רותחים, ושלא יתן לתוכם מלח, ולתנא דמתני' אין צריך.

מי רגלים - חימוצם ג' ימים, ויש להסתפק אם של ילד או של זקן, של איש או של אשה, במכוסים או אפי' במגולים, בימות החמה או אפי' בימות הגשמים.

כסכוס ג' פעמים, ילה"ס אם הכונה ג"פ הולכה והבאה או שכל צד זה אחד.

שלא כסדרן - אם הקדים את השני לראשון, השני שהעביר ראשון לא עלה לו, והראשון שהעביר שני עלה לו.

ולא מצאו טומאה, ואח"כ נמצאה שם טומאה, ואמרו חכמים שלא בדקו שם כראוי.

קבלת לשון הרע - אע"פ שאסור להאמין ללשון הרע למיחש מיביעי.

ס"א: בגד שאבד בו כתם לת"ק צריך לכבסו בז' סמנים, לרשב"א בודק כל ג' אצבעות בנפרד וא"צ לכבסו.

בגד שאבד בו שכבת זרע חדש בודקו במחט ישן בודקו בחמה.

בגד שאבד בו כלאים

אסור למוכרו לעכו"ם שמא ימכרנו לישראל, ואסור לעשות ממנו מרדעת לחמור שמא ישכח ויעשה ממנו בגד.

מותר לעשות ממנו תכריכים למת לשעת ההספד, לקוברו בהם לר' ינאי אסור ולריו"ח מותר דמת פטור מן המצוות.

אם רוצה למצוא את החוט האסור צובעו והחוט ניכר ומוציאו, אם ע"י הצביעה לא נמצא חוט מותר בלבישה ותולים שהחוט נפל מהבגד.

אם ניתק את חוט הכלאים ואינו יודע אם ניתק כולו מותר, דאין האיסור אלא מדרבנן, דמדאורייתא בעינן ג' תנאים שוע טווי ונוז.

בגדי צבעונים - במצור אספסיוס רצו לגזור שלא ללבוש בגדי צבעונים, ולא גזרו כדי להקל על כתמים, דבגד צבוע אינו מטמא משום כתם.

בדיקת הכתם ע"י סמנים

ס"ב. מתני': ז' הסמנים לבדיקת והעברת הכתם - רוק תפל - שלא טעם כלום, מי גריסים - של פול שנלעס אחר שנפרד מהקליפה, מי רגלים - שהחמיצו, נתר-אלכסנדרית, בורית - אהלא, קמוניא-שלוף דוץ, אשלג - נמצא בנקבי המרגליות ויוצא ע"י ברזל. אם הכתם לא עבר ע"י הסמנים הרי זה צבע, ואם עבר או דיהה הרי זה כתם וצריך להטבילו. צריך להעביר את הסמנים כסדרן, כל אחד בנפרד, ולכסס ג' פעמים.

וסת הגוף

מתני': אשה שיש לה וסת הגוף שקבעתו ג' פעמים דיה שעתה.

וסת הגוף כגון פיהוק, עיטוש, כאב בפי כרסה או בשיפולי מעיה, צמרמורות, וכל כיוצא בזה.

ס"ג: גמ': השופעת דם טמא מתוך דם טהור הרי זה וסת הגוף.

אשה שראשה ואבריה כבדים עליה ורותתת וגוסה הרי זה וסת הגוף.

אכלה שום וראתה בצלים וראתה פלפלים וראתה הרי זה וסת הגוף.

קביעת וסת- לשמואל בשם חכמים וסת הגוף נקבע בפעם אחת, וסת הימים בפעמיים (כרבי), ווסת הגוף בשני המקרים הנ"ל בג' פעמים.

עקירת וסת- היה לאשה וסת קבוע להפלט חמשה עשר יום (מטבילתה- לעיל ל"ט), ושינתה להפלט עשרים, חוששת לשניהם, ראתה פעמיים בהפלט עשרים לרבי עקרה את הט"ו וחששת רק לעשרים, ולרשב"ג עוקרת רק אחרי ג' פעמים.

מתני': וסת הגוף שרגילה לראות בו רק אחרי זמן מסוים, הרי אם קודם אותו הזמן נגעה בטהרות הם טהורות.

בוסת הימים ברגילה לראות בשעה מסוימת, לרבי יוסי חוששת רק בשעה שרגילה, ולרבי יהודה חוששת כל אותה עונה.

גמ': מחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי- היתה רגילה לראות בשעה השישית לרבי יהודה אסורה כל העונה, לרבי יוסי אסורה רק בשעה השישית.

לרבי יהודה הרגילה לראות בסוף הלילה אסורה כל הלילה ומותרת ביום, ואם רגילה לראות בתחילת היום מותרת כל הלילה ואסורה כל היום, והלכה כרבי יהודה.

והזרתם את בני ישראל מטומאתם מכאן אזהרה לישראל לפרוש מנשותיהם באותה עונה של הוסת, אבל בעונה קודם א"צ לפרוש.

מתני': קביעת הוסת ועקירתו ע"י שינוי ליום אחר הוא בג' פעמים.

ס"ד. גמ': וסת הדילוג- ראתה ט"ו ט"ז י"ז לרב קבעה וסת לדילוג, לשמואל לא קבעה עד שתראה גם בי"ח, ורב ושמואל כרשב"ג שוסת נקבע בג' פעמים, ונחלקו אם הראשון ממנינא או לא כיון שהוא לא בדילוג, ומודה רב כשהיה וסתה קבוע לט"ו שאינה קובעת וסת לדילוג עד שתראה בי"ח.

וסת שאינו קבוע- וסת אינו נקבע אלא בג' פעמים, ומ"מ חוששת כבר אחר ראייה אחת.

וסת שאינו קבוע אפי' ראתה ב' פעמים נעקר בפעם אחת.

עקירת וסת- וסת קבוע שעבר ג' פעמים ולא ראתה בו, אם לא קבעה זמן אחר לראיה, וחזרה לראות בו אפי' פעם אחת חוזרת לקביעותה.

ס"ד: מתני': יש נשים שדמם מרובה ויש שדמם מועט, יש שהוא אדום ויש שהוא שחור.

גמ': כל אשה שדמיה מרובים בניה מרובים.

מזונותיו של אדם בימי זקנותו מתמעטים.

ס"ה: שיעור עונה- ראתה בבית אביה ונישאת לב"ה גותנים לה עונה שלימה לרשב"ג לילה וחצי יום, לל"ק היינו י"ב שעות, שהוא זמן הלילה בימי ניסן ותשרי, או כחצי יום וחצי לילה בשאר הזמנים, לל"ב היינו כשבועל באמצע הלילה מפני העיכוב של הכתובה.

טהרת הגת ובית הבד שבלע טומאה או יין נסך-

הדפין הלולבין והעדשין די להם בהדחה.

העקלים של נצרים או בצבוץ צריכים ניגוב.

ואם הם משיפא או מגמי מיישנם, לת"ק י"ב חודש ולרשב"ג עד הגת או הבד הבא, ונ"מ בהוקדם או התאחר.

אם רוצה לטהרם מיד- לרבי יוסי מגעילים ברותחין או חולטם במי זיתים, לרשב"ג מניח אותם במשך עונה אחת שהיא י"ב שעות מתחת מים המקלחים מצינור או ממעין.

להלכה בכל הנשים אין מתירים משום דם בתולים אלא בעילת מצוה, ופורש מיד, ואף בעל נפש יכול לגמור ביאתו.

שפעה דם מתוך הזמן שתולים הדם בתולים ללאחר זמן זה, ולר"מ אם רואה בזמן שב"ה מתירים וב"ש אוסרים, בודקות אם נשתנה מראה הדם טמאה ואם לאו טהורה, שדם נדה הוא אדום וזיהום ובא מן המקור, ודם בתולים אינו אדום ואינו זיהום ובא מן הצדדים.

רואה מחמת תשמיש

ס"ו. אשה הרואה דם נדות בכל פעם מחמת תשמיש, משמשת ג' פעמים ומתגרשת ונישאת לאחר ומשמשת ג"פ ומתגרשת ומשמשת ג"פ, ואח"כ אסורה לשמש עד שתבדוק את עצמה, מביאה שפופרת של אבר ופיה רצוף לתוכה ומכניסה בתוך השפופרת מכחול ומוך מונח על ראשו, אם ראתה דם על המוך בידוע שהדם מן המקור ואסורה, לא נמצא דם בידוע שהדם מן הצדדים ומותרת.

תינוקת:

דם בתולים

מתני': עד אימתי תולים הדם שאחר תשמיש בדם בתולים-

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות- לב"ש ד' לילות, לב"ה עד שתחיה המכה, ואיירי אפי' בראתה-גמ'.

הגיע זמנה לראות ולא ראתה- לב"ש לילה ראשון, לב"ה ד' לילות.

הגיע זמנה לראות וראתה- לב"ש בעילת מצוה, לב"ה כל הלילה.

גמ': שתחיה המכה- לרב כל זמן שנוחרת, והיינו שרואה כשהיא עומדת ולא כשהיא יושבת, או שרואה ביושבת על הקרקע ואינה רואה כשהיא יושבת ע"ג כרים, אבל אם רואה בשניהם או אינה רואה בשניהם כבר חיתה המכה, לשמואל כל זמן שלא הפסיקה לראות מחמת תשמיש לא חיתה המכה.

הגיע זמנה לראות ולא ראתה לב"ה שנותנים לה ד' לילות אם שימשה גם בימים- לרב גם בזה יש לה ד' לילות, וללוי הפסידה לילה כנגד יום ששימשה בו.

מצא דם בביאה שניה ובביאה ראשונה לא מצא דם, לרב אסי זהו דם בתולים, לרבי חנינא אינו דם בתולים.

בוגרת- לרב גם לב"ה אין לה אלא לילה ראשון בלבד, ואם ראתה אין לה אלא בעילת מצוה.

ס"ה. מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך י"ב חודש- לרב איירי בנבעלה כשהיא קטנה וזהו לילה אחד, ואחר חצי שנה נבעלה ג' פעמים בימי נערותה בהפרש של ב' חודשים בין בעילה לבעילה.

נבעלה בקטנות ונעשית נערה- כל הבעילות בקטנות כבעילה אחת, ויש לה עוד ג' בעילות.

צריכה האשה להדיח בית קמטיה במים קודם הטבילה כדי שיהיה ראוי לביאת מים, אבל א"צ ביאת מים ממש.

חפיפה סמוך לטבילה - טבלה ונמצא עליה דבר חוצץ, אם חפפה סמוך לטבילה אינה צריכה לחוף ולטבול, ואם לאו צריכה לחוף ולטבול, ועל כן צריך לחוף סמוך לטבילה, וי"א שדי לחוף באותו יום ואם עשתה כן ונמצא דבר חוצץ א"צ לחוף ולטבול, ולדבריהם אין לחוף ביום ולטבול בלילה.

דיני טבילה

אין לאשה לעמוד בשעת טבילה ע"ג כלי חרס או ע"ג בקעת עבה, משום שמפחדת ליפול ואינה טובלת כראוי.

ס"ז: אין לטבול במקום שיש בו טיט, ואף אם לא מוצאת טיט בעלייתה לא עלתה לה טבילה, דשמא נפל בעלייתה, ויכולה לטבול ע"ג מחצלת.

אין לטבול בנהר ימי ניסן כיון שאז מי הגשמים הם הרוב.

דיני חציצה

נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה, אפי' אם אחר הטבילה לא מוצאת דבר החוצץ.

מכת הקזת הדם חוצצת אחר ג' ימים. לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ והיינו משעה שמתחיל לירוק.

כחול שבתוך העין אינו חוצץ, שבחוץ חוצץ, ואם פותחת ועוצמת תדיר אינו חוצץ.

פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה.

צורת עמידת האשה בזמן הטבילה כמו שעומדת בשעה שהולכת, לגבי ראית נגעים בבית השחי האיש נראה כעודר והאשה כאורגת, ואם הנגע בבית הערוה האיש נראה כמוסק שמתכופף, והאשה כמוניקה.

ס"ז: שערה אחת קשורה חוצצת, שתי שערות או יותר אינם חוצצים.

תלית רמ"ת במכה - אם יש לה מכה באותו מקום תולה במכתה, ונאמנת לומר שיש לה מכה, לרשב"ג מקור מקומו טמא, אם דם הרמ"ת משונה דם המכה אינה תולה במכתה.

אם רמ"ת בזמנים קבועים כוסת מותרת לשמש בשאר ימים.

א"צ לבדוק כבר אחרי ג' בעילות מאותו הבעל שאין כל האצבעות שוות, וא"צ לבדוק אחר בעילה ראשונה של בעל שלישי שאין כל הכוחות שוות.

מעשה באשה שראתה מחמת תשמיש והבהילוה ונפלה ממנה חררת דם והתירה רבי משום שנתרפאה.

מעשה באשה שהיתה רואה אחר טבילת מצוה ותלה רבי את הראיה בעין ערעה של חברותיה, ואמר לה רבי שתבעל לבעלה ע"ג הנהר, ואיכא דאמרי שאמר לה לספר להם כדי שיפסיקו לקנא בה, או כדי שיתפללו עליה.

תקנות להחמיר בראית דם

אשה הרואה יום אחד בימי זיבתה תשב עוד ו' ימים שמא נדה היא.

ראתה ב' ימים ביי זיבתה תשב עוד ו' ימים, שמא ביום השני התחילו ימי נדתה.

ראתה ג' ימים בימי נדתה תשב ז' נקיים שמא היא בימי זיבתה.

בנות ישראל החמירו על עצמם לישב ז' נקיים על טיפת דם כחרדל.

קשתה יומיים וילדה בשלישי בלי דם לרבא תשב ז' נקיים, שאין קושי לנפלים וא"א לפתיחת הקבר בלא דם, אפי' בלי חומרא דר' זירא.

תבעוה לינשא ונתפייסה תשב ז' נקיים משום חימוד, בין גדולה בין קטנה.

דיני חפיפה

ס"ז: לא תחוף בנתר מפני שמבלבל את השיער, ולא בחול מפני שמדביק את השיער, ולא בצונן מפני שמקשה את השיער ואין הלכלוך יורד, אבל יכולה לטבול בחמי חמה.

כמה ימים מצאה עצמה טהורה הרי זו ספק זבה גדולה, דשמא המשיכה לראות.

אם בדקה ומצאה עצמה טמאה ואחר כמה ימים בדקה ומצאה עצמה טמאה, לרב היא זבה גדולה בודאי וללוי ספק זבה גדולה.

ס"ח: מעל"ע בראתה אחר דם בתולים- לרבא אשה הרואה דם בזמן הראוי לזיבה אינה מטמאה מעת לעת, ומה שנאמר במשנתנו שמתמאה מעת לעת אין הכונה לימי זיבה, אלא באופן שהוזכר במשנה ס"ד: שראתה קודם נישואין ונבעלה וראתה דם בתולים שהוא דם טהור, אם ראתה אח"כ דם טמא מטמאה מעל"ע.

קבעה וסת בימי זיבתה עוקרתו בפעם אחת כיון דדמיה מסולקים.

יכולה אשה להפסיק בטהרה אפי' ביום ראשון לראיתה.

מתני': בדיקות ז' נקיים- זב וזבה שבדקו רק בראשון ובשביעי, לר"א עלו להם ז' ימים, לרבי יהושע ב' ימים, ולר"ע יום אחד.

גמ': זב שראה קרי ונזיר שהילך במקום ספק טומאה אינו סותר אלא אותו היום.

הלכה כר"א שעלו להם ז' ימים.

ס"ט: בדקו בראשון ובשמיני- לרבי יהושע ורבי עקיבא אין להם אלא יום השמיני, לר"א- לרב חנינא לא מהני דבעינן בדיקה בסופן וליכא, לרב מהני כיון שבדקו בראשון.

בדקו בשביעי- לרב אפי' לא בדקו בראשון אם הפסיקו בטהרה ובדקו בשביעי עולה להם ז' נקיים, דלא בעינן שיהיו הז' נקיים ספורים לפנינו לשיטת ר"א, אבל לר"ע בעינן ספורים לפנינו.

טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי- ואינה יודעת מתי ואם ראתה בימי נדה או בימי זיבה, צריכה לטבול ז' לילות שמא זהו סוף ימי נידתה, וב' ימים שמא ראתה בימי זיבה, ואם באה בבין השמשות טובלת עוד ב' טבילות חד למדה וחד לזיבה.

רובו המקפיד חוצץ מדאורייתא, רובו ואינו מקפיד או מיעוט המקפיד חוצץ מגזירה דרבנן, ובמיעוט שאינו מקפיד לא גזרו.

טבילה ביום- נדה אינה טובלת אלא בלילה משום סרך בתה, ופעמים שטובלת ביום השמיני כגון מפני אריות או גנבים א צינה או אבולאי.

אף האינדנא שבכל ראייה סופרים ז' נקיים כזבה אין לטבול ביום, כר"ש דשמא תראה באותו היום ונמצא שלא עלתה לה טבילה.

הרחקת החפיפה מהטבילה- לרב הונא אפשר לחפוף בא' בשבת ולטבול בחמישי, שהרי חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי ראש השנה שחל לאחר השבת, לרב חסדא שאני התם דאי אפשר, אבל במקום שאפשר אין להרחיק החפיפה מהטבילה, לרב יימר יכולה אשה להרחיק החפיפה מהטבילה יומיים, אבל ג' ימים אפי' במקרה הנ"ל של ראש השנה לאחר השבת אין להרחיק כל כך, ותחפוף במוצאי ראש השנה ותטבול, והלכתא שהיכא דא"א יכולה להרחיק ב' ימים, אבל בג' ימים תחפוף בליל טבילתה.

חפיפה בלילה- נחלקו בזה מר זוטרא ור' חנינא מסורא.

ס"ח: חל ליל טבילתה במוצאי שבת תחפוף בלילה במוצאי שבת שאין להרחיק החפיפה מהטבילה, אבל בדאפשר צריכה לחפוף ביום.

מתני': זמן ההפסק טהרה- לת"ק יכולה משביעי בבוקר, לרבי יהודה דווקא ביום השביעי מן המנחה ומעלה, לחכמים אפי' ביום השני בבוקר.

אם לא הפסיקה בטהרה הרי היא בחזקת טומאה אפי' בדקה ומצאה עצמה טהורה עד שתפסוק בטהרה.

גמ': חזקת רואה- בדקה ומצאה עצמה טהורה הרי היא בחזקת שלא ראתה עד שתראה. בדקה ומצאה עצמה טמאה ואחר

להתנות כיון שמביא קדשים לבית הפסול
שזמן האשם הוא רק ליום ולילה.

ע: ד' חוטא חפץ ד' להמיתו, ואם עשה תשובה
לא.

ה' קודם גזר דין הקב"ה נושא פנים, ואחר גזר
דין לא.

ו' הקב"ה בחר בציון למושב לו, ולאחר שנשא
שלמה את בת פרעה לא.

ז' אשתו של לוט אינה מטמאה כי אין מלח
מטמא.

ח' בן השונמית שהחיה אלישע אינו מטמא
מפני שהוא חי.

ט' בתחית המתים נברר אם המתים צריכים
הזאה שלישי ושביעי.

י' הרוצה להחכים ירבה בישיבה וימעט
בסחורה ויבקש רחמים מהקב"ה.

י"א הרוצה להעשיר ירבה בסחורה וישא ויתן
באמונה ויבקש רחמים מהקב"ה.

י"ב הרוצה שיהיו בניו זכרים ישא אשה
ההוגנת לו ויקדש עצמו בשעת תשמיש ויבקש
רחמים.

ע"א: המשהה עצמו על הבטן נותן לו הקב"ה
בשכרו בנים זכרים.

חרדה מסלקת את הדמים, אבל בהלה גורמת
לראית דם.

טעמא דשמאי שכל הנשים שמתו מטמאות
כנדה וכל האשים מטמאים כזבים, מפני כבודם
של נדות וזבים חיים.

מתני': טומאת דם המקור שיצא בשעת
מיתה-

רביעית דם שיצא מן המקור בשעת מיתה
מטמא כדם נדה וכדם המת, לרבי יהודה אינו
מטמא משום נדה.

היושבת על המשבר ומתה ויצא ממנה רביעית
דם אף לר"י מטמאה משום נדה ומטמא גם
משום דם המת, ולרבי יוסי אין מטמא משום
דם המת.

ס"ט: טועה שאמרה כמה ימים ראיתי-
ואינה יודעת כמה ימים ראתה ומתי ואם היה
בימי נידה או בימי זיבה, טובלת ז' טבילות
בלילה שמא זהו סיום ימי נדתה, וח' טבילות
לזיבתה, ז' שמא היום שלמו ז' נקיים, וביום
השמיני שמא ביום שבאה עדיין ראתה
והתחילה לספור נקיים רק למחרת, אם באה
לפנינו בלילה צריכה לטבול טבילה נוספת
לנדה שמא ראתה בלילה זה, וכל זה למ"ד
שלא בעינן ספורים לפנינו, או דאיירי שאינה
זוכרת אם ספרה וכמה ספרה.

מתני': טומאת טמאים אחר מיתה-

זב זבה נדה יולדת ומצורע שמתו טומאתם
חמורה מטומאת מת שמטמאים באבן מסמא,
עד שימוק הבשר, ולר"א עד שיבקע כריסו.

עכו"ם שמת טהור מלטמא.

אשה שמתה לב"ש מטמאה כנדה, ולב"ה
מטמאה רק אם מתה כשהיתה נדה.

י"ב שאלות מאנשי אלכסנדריא

ותשובת רבי יהושע בן חנינא

גמ': א' טומאה לאחר מיתה זמנה עד שימוק
הבשר.

ב' כהן שהחזיר גרושתו הולד כשר לכהונה.

ע: ג' ב' מצורעים שהתערבו קרבנותיהם
וקרב אחד הקרבנות ומת אחד מהם, יכתוב
השני כל נכסיו לאחרים, ומביא חטאת העוף
שיכולים להביאה מספק, ואיירי כשהאשם
כבר קרב.

והנה נחלקו במשנה בעשיר והעני או עני
והעשיר מהו הזמן הקובע אם מביא קרבן
עשיר או עני, לר"ש זמן הקרבת החטאת קובע,
לרבי יהודה זמן הקרבת האשם קובע, ולר"א בן
יעקב זמן הבאת הציפורים קובע, וא"כ הא
דאמר ר' בן חנינא דאיירי כשקרב האשם הוא
כר"ש שזמן הקרבת החטאת קובע, ומ"מ אף
שר"ש סובר שאפשר להביא קרבן מצורע
מספק ולהתנות שאם אינו מצורע יהיה לנדבה,
בהא סבר כחכמים שאומרים שאינו יכול

אחר ימי טוהר לב"ש צריכה טבילה, ולב"ה אינה צריכה טבילה.

גמ': טבול יום שטבל מותר במעשר אף קודם הערב שמש ואסור בתרומה.

חולין הטבולים לחלה אינם כחלה לענין קבלת טומאה.

מצוה לתרום מן המוקף.

משקה היוצא מטבול יום ומשקה שנגע בו טהורים, ושל זב טמאים.

מתני': הרואה דם ביום י"א מימי זיבה -

לב"ש צריכה לשמור יום כנגד יום מדאורייתא, לב"ה מדרבנן, ונ"מ לענין קרבן, אבל מטמאה בועלה ומשכב ומושב

ע"ב: שמרה מקצת היום ושמשה וראתה -

ביום הי"ב לב"ש טומאתו מדרבנן ולב"ה הרי זה גרגרן.

בתוך י"א יום כשראתה נתברר שאין טבילתה טבילה, וכל אותו היום היא בספק.

גמ': זבה שטבלה בלילה קודם שימור מקצת היום לכ"ע אינה טבילה.

טעמא דב"ה שאינה שומרת יום י"ב משום שאף אם תראה דם זהו דם נדה ולא זיבה, וטעמא דב"ש משום שכל ראייה בימי זיבה צריכה שמירת יום, ומודים ב"ה שצריכה שימור יום אחד לחומרא מדרבנן.

לב"ש אף אם לא ראתה ביום י"ב מטמאה משכב ומושב מדרבנן.

דין זב בראיה ראשונה - לב"ש דינו כזבה ולב"ה דינו כבעל קרי.

ויש בזה כמה נ"מ - א' לב"ש מגעו ביום השני טמא, ב' אם יראה ראייה נוספת הרי אף קודם ראייה שניה, המסיט את הטיפה טמא, ומטמא משכב ומושב, ולב"ה אינו אלא כבעל קרי ואפ"י יראה אח"כ, וכיון שטבל טהור.

גמ': טעמא דת"ק שדם היוצא לאחר מיתה מטמא משום נדה משום דמקור מקומו טמא, ולר"י אין מקומו טמא.

מחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי בסיפא הוא דלרבי יהודה זהו דם תבוסה כדלהלן, ולרבי יוסי יצא כולו מחיים.

דם תבוסה

לר"א ברבי יהודה דם היוצא מן המת ספק מחיים ספק לאחר מיתה ספק חלקו מחיים וחלקו לאחר מיתה מטמא מדרבנן, אבל לחכמים דינו כשאר ספק טומאה דברה"ר טהור וברה"י טמא.

לחכמים אם התחיל הדם לצאת מחיים והמשיך לאחר מיתה וספק אם יצא רובו מחיים או רובו לאחר מיתה מטמא מדרבנן.

לרבי יהודה הרוג המוטל במיטה ויצא ממנו רביעית דם ודמו טפטף לגומא טמא, מפני שהדם שלאחר מיתה מעורב בדם שקודם מיתה, ומין במינו לא בטל, אבל לרבנן מין במינו בטל ברוב וכל טיפה שירדה לאחר מיתה בטלה ברוב.

ע"א: צלוב התלוי ודמו שותת תחתיו הדם טמא, לרבי יהודה טהור משום דתולים שטיפת המיתה נשארה על העץ וזהו דם שיצא מחיים, ושאינו ממיטה שהדם מחלחל למטה.

מתני': טומאת טבול יום וטבולת יום ארוך, ודין חולין שנעשו על טהרת הקודש -

בראשונה סברו שדינם כשני לטומאה שמטמא תרומה וקדשים ואין מטמא כלים, וחולין שנעשו על טהרת הקודש כקודש דמו, וחזרו לומר שלענין קדשים לבית הלל דינם כראשון לטומאה וכאבא שאול, ולענין חולין דינם כשני לטומאה, ואינם מטמאים אפ"י משקין שנעשו על טהרת הקודש דלאו כקודש דמו, לבית שמאי לענין קדשים דינם כאב הטומאה.

מתני': היושבת על דם טוהר שטבלה אחר ימי טומאה, לב"ש ולב"ה מותרת במעשר, ולהפריש חלה ולקרוא לה שם כשאינה נוגעת בה, ורוקה ודמה אינם מטמאים אפ"י תרומה.

ע"ג: הגמ' מביאה ילפותא לי"א ימים שנעשית בהם זבה זיבה, ולז' ימי נדה שהרואה בהם ואפי' ג' רצופים אינה נעשית זבה, ושהזבה מטמאה גם בראית יום אחד או שניים וצריכה שימור יום אחד, ושגם בראית לילה נעשית זבה.

כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

ע"ב: שומרת יום כנגד יום אף בלא ראתה אח"כ לב"ש מדרבנן כיון דשכיחי דמים באשה, ומטמאה משכב ומושב דשכיח, ואינה מטמאה את בועלה דלא שכיח.

ראתה דם ביום העשירי מימי זיבה - לריש לקיש אינה צריכה לשמור יום כנגדו כיון שאינה ראויה לבוא ע"י ראייה זו לידי זבה גדולה, ולריו"ח צריך שמירת יום כנגדו.

הדרן עלך מסכת נדה

